

VEČERNIK

POŠTINA PLACANA V GOTOVINI

Leto XIV. Štev. 1	TELEFON UREDNISTVA: 25-67 TELEFON UPRAVE: 25-67 in 23-67 TELEFON OGLASNEGA ODELKA: 23-67 Poslovalnica Ljubljana, Franciškova 6, tel. 46-91 Poslovalnica Celje, Prešernova 3, telefon 280	Maribor, četrtek 2. januarja 1941	NAROČNINA NA MESEC Prejeman v upravi ali po pošti 14 din. Dostavljen na dom 16 din, tujca 30 din. POŠTNI ČERKOVNI RACUN: 11.400	Cena din 1—
------------------------------------	---	--	---	-----------------------

Druga faza ofenzive v Libiji

Tuji opazovalci poročajo iz Kahire, da se pripravljajo angleške čete na drugi del ofenzive v smeri proti Dorni — Izvidniški oddelki so baje že dosegli bližino Tobruka — Položaj v oblegani Bardiji — Italijani poročajo o odbitih sovražnih napadih

NAPREDOVANJE PROTI TOBRUKU

LONDON, 2. jan. Ass. Press. Britske čete napredujejo v ponovnem sunku iz Bardije proti Tobruku. Nekatere patrulne enote so predrle 75 milj globoko v puščavo in dosegle prostor južno od Tobruka. Istočasno so začele druge britanske čete postrežno obleganje Bardije, ki je obkoljena že 16 dni. Britske letalske sile so v sredo v enem nahuših napadov bombardirale italijanska oporišča od Bardije do Napolija. Napaden je bil tudi Tarent, kjer je padlo na italijanske vojne ladje 11 težkih bomb.

PRED NOVIMI OPERACIJAMI

KAHIRA, 2. jan. CBS. Novi sunki, ki so jih izvršile angleške motorizirane čete

ve v smeri proti Tobruku, kjer so dosegle tik pred italijanske utrdbe, ki jih Italijani še grade ter zasedle tudi neko letališče južno od Tobruka, so po zanesljivih informacijah v zvezi s pripravami za pričetek druge faze angleške ofenzive v italijanski Libiji. Angleži so izkoristili premor v operacijah za konsolidacijo zasedenega ozemlja, za dovoz novih čet, za ustvaritev novih oporišč in zalog municije, živil, vode ter drugih potrebščin. — Zdi se, da bodo Angleži pustili obleganje Bardije daleč zadaj za fronto in jo tako prisilili k počasni kapitulaciji brez večjih žrtev. Drugi del ofenzive si bo izbral verjetno za cilj ne samo Tobruk, ampak tudi Dorno. Angleško vrhovno poveljstvo

sicer noče dati o tem vprašanju nobenih izjav, vendar vse kaže, da je treba pričakovati že v prihodnjih dneh na tem bojišču važne nove dogodke. Položaj Italijanov v oblegani Bardiji postaja vedno slabši. V trdnjavi, ležeči na visoki skalni ploščadi, je obkoljenih okoli 20.000 Italijanov, ki se morajo boriti s pomanjkanjem.

ANGLEŠKO POROČILO

LONDON, 2. jan. Reuter. Po poročilih iz Kahire se obstrlejevanje oblegane Bardije s težkimi topovi nadaljuje tako s kopnega kakor z morja. Prav tako so v akciji tudi bombna letala. Motorizirane čete so izvršile izvidniške sunke proti Tobruku in zavarovale ozemlje, ki leži

med oblegano Bardijo in Tobrukum. Napredovale so 70 milj daleč v italijansko Libijo. Aktivnost letalstva je še vedno velika.

ITALIJANSKO POROČILO

RIM, 2. jan. Stefani. Italijansko vrhovno poveljstvo poroča iz Afrike: V obmejnem ozemlju Cirenajke se nadaljuje aktivnost topništva, ki uspešno obstreljuje sovražne oklepne oddelke. Pred Bardijo je bil odbit sovražni napad na neko sprednjo postojanko. Pri Džarabuku so naše čete odbile sovražni napad in sovražnika odgnale. Naša letala so izvršila več napadov na sovražna zbirališča čet in povzročila veliko škodo. V Vzhodni Afriki ni bilo pomembnih dogodkov.

Sklicanje ameriškega kongresa

Jutri se sestane na zasedanje kongres Zedinjenih držav, da sklene zakone o povečani in pospešeni pomoči Veliki Britaniji — Predloge bo stavil prezident Roosevelt sam — Razpoloženje javnosti

WASHINGTON, 2. jan. Ass. Press. Zasedanje ameriškega kongresa, 77. po vrsti, je sklicano za jutri. Glavna razprava na njem bo Rooseveltov predlog za splošno pomoč Veliki Britaniji v sedanjih vojni. Roosevelt bo sam prečital poslanico in predloge glede pošiljanja pomoči Angležem.

WASHINGTON, 2. jan. ZPV. Po soglasni sodbi v poučenih krogih, ne more biti nobenega dvoma, da bodo Rooseveltovi predlogi glede pospešene in povečane ameriške pomoči Veliki Britaniji v celoti sprejeti v kongresu, ki se bo jutri sešel na zasedanje. To dokazuje ne samo razpoloženje v ameriški javnosti, ampak tudi razpoloženje med člani kongresa. Pričakuje se, da debate ne bodo dolge in da bodo formalitete objavljene v pospešenem postopanju.

WASHINGTON, 2. jan. Ass. Press. Glede na Rooseveltov načrt podpore

Veliki Britaniji z vojnim materialom vlada v tukajšnjih krogih veliko zanimanje za jutrišnje odločitve ameriškega kongresa. Mnenja so, da sloni Rooseveltov načrt na dveh glavnih osnovah: nastopiti proti sovražnikom demokracije in proti Japonski pomoči silam osi. V teh problemih je zajeto tudi vprašanje, ali se bodo USA približale vojni, ali pa bodo ostale daleč ob strani. Načrt bo prišel v ponedeljek tudi pred oba predstavnika doma.

WASHINGTON, 2. jan. Reuter. Prezident Roosevelt je prejel iz vseh delov Zedinjenih držav brez števila brzojavk in pisem, v katerem državljanji popolnoma odobravajo vsebino njegovega zadnjega zgodovinskega govora. Celo njegov protikandidat pri lanskih volitvah, Wendell Willkie kritizira Rooseveltov govor samo zaradi tega, ker ni govoril še bolj odločno za pomoč Vel. Britaniji in

ker ni navedel bolj konkretnih in naglih obljub glede te pomoči. Iz tega sledi, da stoji prebivalstvo Zedinjenih držav strnjeno za Rooseveltom glede vprašanja dolžnosti, ki jih imajo USA v sedanji vojni. Pri Rooseveltu je bilo med tem več konferenc, na katerih so strokovnjaki in državniki razpravljali o uresničenju obljub glede pomoči Veliki Britaniji. Na teh konferencah so bili tudi odobreni načrti za prve povečane dobave vojnega materiala.

NEW YORK, 2. jan. DNB. Angleška in ameriška vlada preučavata načrt, kako bi porazdelili skupaj cone pomorskega prometa. Angleški promet po Tihem oceanu naj bi varovale ameriške vojne ladje, da bi bile angleške vojne ladje tako osvobodene za službo na Atlantiku in v Sredozemskem morju. Predstavniki angleške vlade je s tem načrtom že odpoval iz Londona v Ameriko.

mu paktu. Temu koraku se še upirajo nekateri člani vlade in poslanci sobranja, naslanjajoč se na razpoloženje bolgarskega javnega mnenja. Ni pa izključeno, da bo vlada preosnovana in da bo sobranje razpuščeno. Vsekakor je treba pričakovati po vrnitvi Filova v tem oziru važne odločitve.

Minister za delo BEVIN

je izjavil, da »bo Velika Britanija lahko,

zahvaljujoč načrtu Roosevelta, srečno končala sedanjjo vojno ter z delom in naporom odplačala orožje in strelivo.«

Italijanske utrdbe v Alpah

RIM, 2. jan. Ass. Press. Na meji proti Nemčiji, Švici in Franciji se nadaljujejo v Alpah utrjevalna dela italijanske obrambne črte »Liktora«. Tako poroča »Gazzetta« v svoji številki od srede.

ANGLIJA IN IRSKA

NEW YORK, 2. januarja. Stefani. »Popolo di Roma« piše, da hoče Anglija z novim sistemom zunanje trgovine pritegniti tudi neodvisno irsko republiko v svoj delokrog. Velika Britanija hoče tako kontrolirati irski uvoz in izvoz, kar ni prvič. Angleški korak naj bi bil v zvezi z napovedmi represalij glede baz v irskih lukah.

ZAROTA V GUATEMALI

GUATEMALA, 2. jan. Ass. Press. V ponedeljek so ustrelili 12 oseb, ki so jih prijeli zaradi polzkusa zarote. Glavni vodja je bil polkovnik Pedro Montenegro, njegov pomočnik pa dr. Julio Carillo.

Položaj na Daljnem vzhodu

Avstralski listi o moči Čangkajškove Kitajske in izgledih Japoncev — Kaj bi bilo, ako bi se Japonska zapletla še v vojno z Veliko Britanijo ali Ameriko — Knez Konoje o važnosti trojnega pakta

SIDNEY, 2. jan. ZPV. Avstralski listi poročajo, da postaja položaj Japoncev na Kitajskem vedno bolj brezizgleden. Po treh letih vojne je Čangkajškova kitajska sedaj mnogo močnejša, kakor je bila v začetku. Maršal Čangkajšek razpolaga že s štirimi milijoni vojakov, od tega z enim milijonom najboljših in najmodernejše oboroženih mož. Kitajska vojna industrija stalno narašča, tako da bo Kitajska v tem oziru v dogledni bodočnosti skoraj osamosvojena in ji ne bo več potrebna tuja pomoč, zlasti ne v tak meri, kakor doslej. Japonski položaj na Kitajskem pima nobenih izgledov za izboljšanje, ampak mu grozi stalno slabšanje. — Ako bi se Japonska zapletla še v vojno z Vel. Britanijo ali Zedinjenimi državami, bi bila odrezana tudi od vsega dovoza bencina, železa in drugih industrijskih surovin, kakor tudi živit ter obsojena na propast. Ako se evropski velesili osi zanašata na Japonsko kot efektivnega zaveznika v primeru potrebe, so njuni računi zgrajeni na skrajno slabih temeljih. To zavezništvo je le simboličnega, ali kvečjemu še moralnega značaja, razvoja se-

daje vojne pa ne bo moglo v ničemer spremeniti.

TOKIO, 2. jan. Stefani. Japonski ministri predsednik knez Konoje je v svoji poslanici na japonski narod ponovno podčrtal veliki pomen berlinskega trojnega pakta, s katerim so bile okrepjene vezi med Japonsko, Nemčijo in Italijo. Ugotavljajoč, da velesili osi stalna napredujejo pri ustvarjanju novega evropskega reda, je dejal, da je tudi na Daljnem vzhodu že storjen prvi korak k bodoči novi ureditvi, kar se je zgodilo posebnim spaktom med Japonsko, Mandžurijo in Kitajsko (nankinško vazalno vlado). Končno pa pravi knez Konoje, da je Ja-

ponska pripravljena na vsako eventualnost.

TOKIO, 2. jan. Reuter. V noveletni poslanici je japonski vojni minister naglasil, da dobiva kitajski problem svetovni značaj. Položaj v Evropi je postal zelo resen. Dolžnost Japoncev je, da uspešno končajo svoje akcije na Kitajskem. Japonsko vojsko čakajo v bližnji bodočnosti še zelo velike naloge.

NEW YORK, 2. januarja. Ass. Press. Iz vladnih krogov se izve, da se vodijo pogajanja za izročitev 400 bombnikov kitajski vladi Čangkajška. Izročitev naj bi sledila spomladi. Letala bodo dana le v obliki posojila.

Bolgarija pred novo odločitvijo

SOFIJA, 2. jan. ZPV. Bolgarski zunanji minister F i I o v je odpotoval včeraj na Dunaj. O njegovem potovanju je bilo rečeno, da je popolnoma zasebnega značaja in da potuje na Dunaj zato, da obišče zdravnika v zadevi nekega obolenja. Iz drugega vira se pa vztrajno zatrjuje, da

je bil Filov povabljen v Nemčijo v politični misli in da se bo sešel tam z nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom. V zvezi s tem je bilo mogoče izvedeti, da se nemška diplomacija v zadnjih dneh ponovno trudi v Sofiji, da bi pripravila Bolgarijo do pristopa k trojne-

Na zahodnem bojišču slabo vreme

Med tem ko je na Silvestrovo in Novo leto viдалo nad Anglijo in nad zahodom zatišje, so se v pretekli noči napadi nadaljevali, a le v manjšem obsegu

VČERAJSNJE NEMŠKO POROČILO
BERLIN, 2. januarja. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: Dne 31. decembra je doseglo nemško bojno letalo v držnem napadu z višine komaj 100 m več sigurnih zadetkov na oboroževalno industrijo v grofiji Essex. Tudi v Londonu so bili ponovno bombardirani vojni cilji. Nadaljnji napadi so bili izvedeni na kolo-dvore in na neko lukso v južnovzhodni Angliji, pri čemer je bila povzročena znatna škoda na vojaških objektih in skladiščih. Štiri sovražna letala so skušala napasti industrijsko ozemlje v zapadni Nemčiji. Dve letali tipa Bristol-Blenheim sta bili sestreljeni od protiletalskega topništva, že v bližini obale, ostali dve pa sta bili prisiljeni k umiku, predno sta dosegli svoj cilj. Lačnih izgub nismo imeli.

V noči od Silvestrova na novo leto nemška letala niso izvršila nobene akcije. Tudi sovražnik je v tej noči opustil napade.

MIR V SILVESTROVI NOČI
LONDON, 2. jan. Ass. Press. Londončani so pozdravili prihod novega leta z manifestativnim prezirom vseh dosedanjih zračnih napadov in trdno vero v bodočnost. Listi so prinesli poročila o dosedanjih žrtvah zračnega bombardiranja s črnoobrobljenimi članki. Iz nobenega kraja niso poročali, da bi na dan Novega leta padla kje sovražna bomba. Tudi letala Rafa so tega dne počivala. Vremenske prilike so bile namreč izredno slabe na obeh straneh Kanala.

ANGLEŠKA POROČILA
LONDON, 2. jan. Reuter. Kljub slabemu vremenu so izvršili angleški bombni-

ki zopet več uspešnih napadov na posamezna industrijska in vojaška središča v Nemčiji in v zasedenih deželah na zahodu. Nad samo Anglijo je bila sovražna aktivnost minimalna.

LONDON, 2. jan. Angleški bombniki so v pretekli noči znova napadli Bremen, ki je bil doslej že petdesetkrat bombardiran. Današnje akcije preprečuje slabo vreme. Izvršeni so bili vendar mnogoštevilni napadi na invazijska pristanišča in zasedene kraje.

DOGODKI NA MORJU

NEW YORK, 2. jan. Ass. Press. Dva angleška parnika sta v ponedeljek opazila 600 milj od Škotske več podmornic. Ladjata »City of Bedford« s 6402 toni no-lisnosti je trčila od drug parnik. 5342-

tonska ladjata »Bodnant« je klicala na pomoč. Angleški tovorni parnik, 6579-ton-ska »Nalgora« je sporočil, da je ob 9.30 opazil vzhodno od Azorov skrivnostno tujo ladjo.

ANGLEŽI O LETALSKIH IZGUBAH

LONDON, 2. jan. Reuter. V poročilu o dosedanjem poteku zračne vojne poročajo, da je bilo v teku obrambe Velike Britanije doslej uničenih 3500 nemških letal. Od tega so angleška lovka letala sestrelila 3090, protiletalska obramba pa 445 sovražnih letal. Na posamezne mesece odpadejo naslednje izgube nemških, v oklepajih pa angleških letal: januar 4 (0), februar 9 (0), marec 3 (0), april 9 (1), maj 357 (146), junij 143 (59), julij 212 (49), avgust 957 (297), september 957 (218), oktober 211 (118), november 189 (53), december 39 (9). Največje izgube so tedaj bile za napadalce v avgustu in septembru, v oktobru in novembru so te znatno upadle. Sporedno s pojemanjem zračnih akcij so bile v decembru zelo majhne.

V Albaniji samo lokalni spopadi

Italijani in Grki poročajo o spopadih na prednjih postojankah - Angleži in Grki so izvršili velik letalski napad na Valono, o katerem pa poročajo Italijani, da so ga odbili

ITALIJANSKO POROČILO
RIM, 2. jan. Stefani. Italijansko poveljstvo je včeraj poročalo: Na grški fronti se je nadaljevala aktivnost patrulj in pred njih čet. Skupine naših letal so sodelovale skupaj s četami na zemlji. Obstreljevala in bombardirala so grške položaje in zbirališča, kakor tudi motorizirane in trense kolone. Pri tem je bilo uničenih več sovražnih avtomobilov. Neka sovražna letalska skupina je skušala napasti Valono. Pri tem so bila sestreljena tri sovražna letala. Pozneje je bilo sestreljeno še eno letalo. Naša letala so se vrnila.

POLOŽAJ NA FRONTI
ATENE, 2. jan. CBS. Na albanski severovzhodni fronti se bijejo dalje srditi boji med Italijani in Grki za posamezne postojanke, in sicer z menjujočo se srečo. Vas Lin ob Ohridskem jezeru še vedno menjuje gospodarje. Pač pa se je posre-

čilo zavzeti Grkom nekaj novih višav na ozemlju zahodno od Ohridskega jezera. Boji so se bili na nož. Italijani se pripravljajo na umik v nove utrjene položaje na severu pri Elbasanu. Pri Klisuri, ki se še vedno brani, so Grki stisnili obroč okoli mesta in zajeli en cel italijanski bataljon z vsemi častniki in vojnimi materialom. Tudi okoli Tepelenja so Grki spet osvojili nekaj postojank. Napredovanje ob obali severno od Himare se nadaljuje počasi zaradi terenških in vremenskih razmer. Na obeh straneh se uporablja veliko število letal, ki posegajo v spopade pehote.

LETALSKI NAPAD NA VALONO
KAHIRA, 2. jan. Ass. Press. Angleške letalske sile so močno bombardirale Valono v ponedeljek. Požar je bil viden daleč naokrog. Zaradi ognja je bilo lahko

opaziti koncentracije čet, ki so jih angleški letalci zasuli z bombami.

PODROBNOSTI O NAPADU NA VALONO

RIM, 2. jan. Posebni dopisnik agencije Stefani javlja z grško-albanske fronte še naslednje podrobnosti o zračni bitki nad Valono: Čim so se pojavila sovražna letala, je začela italijanska protiletalska artilerija na ladjah streljati. Kmalu je bil sestreljen en bombnik tipa Blenheim. Ostala letala se niso mogla približati mestu, nego so se skrila v goste oblake. Kmalu nato so se spopadla italijanska in sovražna letala, dve letali tipa Blenheim sta v plamenih padli na zemljo blizu Valone. V okolici je bil sestreljen še en sovražni bombnik. Italijanska letala so ponovno posegla v boj in bombardirala tudi sovražne čete na fronti.

Ameriški glas o povojni ureditvi

RIM, 2. jan. Stefani. Dočim Anglija močje glede nameravanega razporeda Evrope po sedanjih vojni, piše njunjska revija »The News Republic«, da bo Amerika sodelovala pri obnovi Evrope. Pri tem se bo seveda naslanjala na Vel. Britanijo, ki obeta novi Evropi srečno bodočnost. V njej da bo imel vsak dosti kruha, obleke, možnost za izobrazbo in higijensko stanovanje. Ne bodo se smele tolerirati protisocialne akcije. Pravice in

dolžnosti posameznika bodo točno določene. Amerika bo prevzela nase nalogo, da izvleče Evropo iz kaosa. Legije držav, ki jih je okupirala Nemčija, naj bi se združile v edinstveno vojsko, vlade teh držav, ki sede zdaj v Londonu, naj bi pa tvorile posvetovalni svet, ki bi pomagal pri gradnji nove Evrope. Anglija naj bi ustanovila Zedinjene države Afrike, posebna mednarodna komisija bi delala za emancipacijo te celine.

Novoletni govor danskega kralja

KODANJ, 2. januarja. DNB. Danski kralj Kristijan je po radiu posvetil svoj novoletni govor najprej padlim Dancem v minilem letu in med drugim dejal: »Časi so težki in resni in te s skupno akcijo bomo prebrodili vse težkoče. Zaupanje, ki mi je izkazano, mi daje moč, da delam z vsemi silami za blagor države. Moje misli veljajo enako Islandu in Faröerskim

otokom ter Grenlandu, s katerimi smo zdaj izgubili vsako zvezo, a se jim zahvaljujem na izkazano vdanost. Nihče ne ve, kakšna bo prihodnost, imamo pa pravico, da verujemo v boljšo bodočnost sveta. Prepričan sem, da vsi razumete resnost položaja.« Kralj je zaključil govor z upanjem, da bo v novem letu Bog blagoslovil Dansko in njene posesti.

Churchillova poslanica Turčiji

LONDON, 2. januarja. Reuter. Ob novem letu je postal Churchill na naslov turškega naroda naslednje misli: »Pošiljam najiskrenejše pozdrave turškemu narodu, želeč mu srečo in blagostanje v letu 1941. Lani je šel britski narod skozi celo vrsto preizkušenj in mnogi naši prijatelji so nas že začeli izpraševati, če bomo mogli vzdrževati vse to. Zdaj dvomi še malokdo o tem, v Veliki Britaniji pa nihče. Na začetku novega leta gledamo z zaupanjem v boje, ki nas še čakajo. Vsak dan se naša sredstva krepe z močno proizvodnjo v USA. Lahko se zgodi, da bodo že nedavne zmage v Sredozemskem morju prvi znaki onega, kar nam bo prineslo novo leto. V francoski izločenosti in težkih mesecih, ki smo jih pre-

stali, nas zelo veseli, da smo uživali stalno prijateljstvo turškega naroda in njegove vlade. To prijateljstvo je okrepjeno z največjim medsebojnim razumevanjem in spoštovanjem ter s skupnimi interesi in cilji. Prijateljstvo obeh narodov je preostalo prečkušnjo v težkih dneh in prepričan sem, da bo to v dneh, ki prihajajo, celo velikega pomena za bodočnost sveta ter srečo in blagostanje svobodnih narodov.« Churchillov govor so prenašale vse turške radijske postaje.

ZRETE VILHARJA V AMERIKI
CHICAGO, 2. januarja. Ass. Press. Vilharno vreme je terjalo mnogo žrtv na novega leta dan. Tako je v samem Chicagu izgubilo življenje 50 oseb. Za-

radi običajnega streljanja ob novem letu je izgubilo življenje 14 oseb. Močan vihar je uničil več avtomobilov, ki so stali na ulicah. Policija je imela mnogo opravka z veseljaki, ki so dajali duška svoji radosti ob nastopu novega leta. Kronika v New Yorku je zabeležila v noči od Silvestrova do Novega leta 150 žrtv. Od teh je bilo 105 žrtv prometa.

ROOSEVELT VIKTORJU EMANUELU

WASHINGTON, 2. januarja. Ass. Press. V odgovor na brzojavno čestitko k novemu letu je Roosevelt brzojavil italijanskemu kralju Viktorju Emanuelu III. željo, da bi bil italijanski narod v novem letu osrečen in da bi mu bil omogočen pravičen mir.

ANTONESCOVE NOVOLETNE ČESTITKE

BUKARESTA, 2. januarja. Stefani. General Antonescu je brzojavno čestital Mussoliniju, Hitlerju, Francu, predsedniku japonske vlade, kakor tudi vsem zunanjim ministrom sil osi. V brzojavki duceju pravi, »da smatra za svojo iskreno dolžnost, izraziti tople želje za osebno srečo Mussolinija in blagostanje plemenitega italijanskega naroda, s katerim naj bi se odnosaji Romunije še bolj poglobili.«

NOVA PROTIPODMORNISKA BOMBA

NEW YORK, 2. jan. »New York Herald Tribune« poroča, da so izvršno uspeli poizkusi z novim izumom Russela Hata, posebno bombo proti podmornicam. Poizkusili so jo v Los Angelesu. Izdelana je iz posebnega materiala, težka je 50 kg, ima pa isti učinek kot dosedanje angleške 150 kg težke globinske bombe.

OPORIŠČE V URUGVAJU

NEW YORK, 2. jan. Tass. »New York Times« pišejo, da je urugvajska vlada imenovala komisijo za ustanovitev letalskega oporišča v bližini Montevidea. Na čelu delegacije je general Molina.

Nemški demanti

BERLIN, 2. jan. Unp. Ugledne osebnosti zanikajo vse vesti iz angleškega vira, da je na dan Novega leta nastalo prekinitve odnosov med Berlinom in Vichyjem.

POLOŽAJ VELIKE BRITANIJE

NEW YORK, 2. jan. Ass. Press. Položaj Velike Britanije proti silam osi v sedanjih vojni je daleč od razlogov za pesimizem, poročajo z raznih strani bojišč dopisniki Associated Pressa ob svoji vrnitvi v New York.

AKCIJA ADMIRALA DARLANA

KAHIRA, 2. jan. INP. Radio Alžir je sporočil, da je večina francoskih mornarjev z ladij, stacioniranih v francoskih lukah, dobila dopust za daljši bivanje v severni Afriki. Francoska mornarica se hoče tako držati čim dalje od Francije. Vpliv admirala Darlana v krogih vichyske vlade vedno bolj narašča. Napovedujejo, da bodo posvetovanja med Darlanom in Rooseveltovim bodposlancem Leahylem velikega pomena. Po vrnitvi iz Pariza se je Darlan dolgo časa zadržal v pogovoru s Pétainom in Perotom, ki je imel glavno vlogo pri odstranitvi Lavaia.

NOVOLETNA POSLANICA DASKALOVA

SOFIJ, 2. januarja. Reuter. Bolgarski vojni minister general Daskalov je naslovil novoletno poslanico na bolgarski narod, v kateri pravi, da bo padla odločitev v letu 1941, ter mora zato vsak Bolgar biti pripravljen na vso požrtvovalnost.

OBVESTILO VELEPOSLANISTVOM

MOSKVA, 2. januarja. Tass. — Iz angleškega zunanjega ministrstva so bili poslani telegrami na vsa angleška veleposlaništva po svetu. V teh telegramih je rečeno, da bosta Velika Britanija in Japonska intervenirali z orožjem v ruskih zadevah, če se bosta Rusija in Nemčija separatno pogajali.

PROBLEMI PRESKRBE Z BENCINOM

LONDON, 2. jan. INP. Letos je nastopil led na Donavi mnogo prej, kakor druga leta. Zato je postala oskrba goriva iz Romunije za prizadete države zelo pereča. Posebno še, ker primanjkuje cisternskih vagonov. Še l. 1938. je šlo preko Konstanc po morju 74,5% petroleja, večinoma v Nemčijo in Italijo, 21,5% po Donavi in le 4% po železnici. Zda je blokirano Sredozemsko morje, Donava je zaledenela, uvoz petroleja iz Albanije v Italijo je ustavljen, Madžarska in Romunija sta morali zaradi pomanjkanja premoga reducirati železniški promet, transport romunske nafte preko zime postala vedno bolj zgošč problem.

NAVICERTNI SISTEM NA IRSKEM

LONDON, 2. januarja. Ass. Press. Od 22. januarja bodo izvozniki na Irskem dobili navicerte za ladje, ki trgujejo z nevtralnimi državami. Vključene so tudi Rusija, Zahodna Afrika in Francija.

Mariborska napoved: Oblačno in megleno z dežjem v presledkih. Včeraj je bila maksimalna temperatura +10,6, danes jutraj -3,4, opoldne pa je bila samo -3,9.

Jugoslavija na pragu novega leta

„Jugoslavija se noče vtikati v vojno“ — Izjavi dr. Cincar Markovića in dr. Andresa nemškemu tisku — Italijanski glas o SSSR in jugovzhodu Evrope

Beograjsko »Vreme« piše med drugim: »Romunija je izvedla svoj prerod v strahotnih mukah, Grčija je v vojni. V tem nemirnem svetu ostaja politika Jugoslavije neizpremenjena in stalna: čuvati hoče svobodo in mir. Zaveda se dejstev, ki diktirajo smer evropske politike in jih upošteva. Zaveda se svojega geopolitičnega in gospodarskega položaja. Njena politika miru in sodelovanj z vsemi sosedmi, predvsem velikimi silami, je dokaz preudarnosti in dalekovidnosti. Jugoslavija se noče vmešavati v vojno, njeni interesi niso na dnevnem redu. Če pa bi bili njeni interesi ogroženi, se bo znala braniti, narod bo izpolnil svojo dolžnost v duhu, ki prevlada vso njegovo junaško zgodovino.«

Ob novem letu prinaša berlinski »Uhr Blatt« izjavo našega zunanega mi-

nistra dr. Cincar Markovića s sliko: »Zahvaljujoč iskrenemu prijateljstvu in medsebojnemu razumevanju, ki veže obe naši državi, lahko ugotovimo, da je mimo vedno tesnejšega gospodarskega sodelovanja tudi politično delo med obema državama že z dosedanjimi rezultati pokazalo, da pomeni to za našo državo mir nasproti vojni in konstruktivno delo nasproti raznim pretreslajem. Za poglobitev in okrepitev te politike ni nobenih ovir, ker odgovarja najbolje obojestranskim interesom.« Ta izjava dr. Cincar Markovića je tiskana v srbohrvatskem in nemškem jeziku.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« pa prinaša izjavo trgovskega ministra dr. Andresa, ki poudarja med drugim, da »ima Nemčija v Jugoslaviji največje zaupanje. Razvoj jugoslovanske gospo-

darstva je v popolnem skladu z interesi Nemčije, ker bo Jugoslavija boljši kupec nemških proizvodov, obenem pa tudi uspešnejši prodajalec svojega blaga.«

»Critica Fascista« piše z ozirom na Jugoslavijo o položaju jugovzhodne Evrope ter pravi med drugim: »Politična smer Berlina, Rima in Moskve je konsekvantna, čeprav izhaja iz raznih vidikov. Sile osi nočejo izzivati na tem prostoru komplikacij, revizionistični proces se lahko postopoma razvija v diplomatski ofenzivi. SSSR teži po nevtralnosti, ki je vezana z njegovimi direktnimi interesi na nekatere cone na jugovzhodu Evrope. Tako je treba tudi razumeti pomirjenje bolgarskega revizionizma. Razjasnitev položaja na Balkanu je še okrepila madžarsko-jugoslovanska prijateljska pogodba.«

GRŠKI KRALJ JURIJ

je ob novem letu pohvalil po radiu »ju-

naški odpor vojakov na fronti, ki so obrambo izpremenili v zmago ter prekrizali načrte nasprotnika.«

Novoletne želje slovenskih škofov

Dr. Fran Kulovec o potrebi narodne sloge

Lavantinski knezoškof dr. Ivan Tomažič je v novoletni želji poudaril, da »moramo delati na to, da se bodo načela Kristovega evanželija upoštevala v zasebnem in javnem življenju. Pri nas doma je potrebna še posebej edinost v katoliških vrstah, potrebna je poglobitev verskega življenja. Ob novem letu si ne želimo ničesar bolj, kakor da dobri Bog obvaruje še nadalje našo domovino biča vojne, drugim narodom in državam pa nakloni čimprej blagodat miru.«

Ljubljanski knezoškof dr. Gregorij Rožman je naslovil na Slovence med drugim naslednje tri dolžnosti v novem letu: »Predvsem je potrebna živa vera. Ni nam treba iskati vodilne in rešilne ideologije ne na skrajni levi ne na skrajni desni. Druga naša dolžnost je enotnost in iskrena povezanost. Edinstva ne more biti brez krščanske ljubezni. Tretja naša

dolžnost je, da smo pripravljeni na žrtve, ki bi bile potrebne za narodno in državno svobodo.«

ŽELJE DR. KULOVCA K 1941

Naslednik dr. Korošca je v novoletni želji med drugim naglasil: »Slovinci, stopimo v novo leto z vedrim čelom. Ne prikrivajmo si, da bodo nastopile v nastopajočem letu nove težave, ki nas bodo morda težko pritiskale. Vsem težavam pa bomo kos, če bomo složni in krepko zagrabili za delo. Časi so veliki in zahtevajo od nas velikih razgledov. Majhne prepire med seboj zapostavimo za splošno narodno in državno potrebo. V naši državi smo varni, ker imamo v njej velikega branilca svobode in v naši dinastiji Karadjordjevičev spretnega in preizkušenega krmarja naše ljubljene Jugoslavije.«

lastni domovini složno z brati Srbi in Slovenci. Tudi ban dr. Šubašić je poudaril vrednote politike sporazuma, ki je temelj sožitja Hrvatov, Srbov in Slovencev. Mi smo srečni, da hrvatski voditelji s tolikšnim optimizmom gledajo v bodočnost Hrvatov in vsega našega naroda. Ta optimizem sloni na stvarnih dejstvih. Srbi bomo praznovali svoj Božič z istim vedrim razpoloženjem, ker smo prepričani, da smo v Jugoslaviji končno le našli pravo, stalno osnovo za skupno življenje. Katoliški in pravoslavni Božič se tako neodvisno od verskega značaja zlivata v skupno srbsko-hrvatsko slovensko praznovanje.«

„Lažni nacionalisti in paraziti“ med Nemci

Nemški statistik J. Wiescht iz Novega Sada je napisal knjigo o demografskem gibanju nemške manjšine v Jugoslaviji. Ugotavlja, da Nemci v Jugoslaviji stalno nazadujejo. Zdaj se rodi 45.000 do 50.000 manj nemške dece na tleh Jugoslavije kot se je pred svetovno vojno 1914—18. Od 116 nemških občin v Vojvodini jih je le 22, nekaj nad četrtino, ki imajo zadosten rojstni prirastek za ohranitev sedanje ljudskega stanja, vse ostale so pasivne in hirajo. Nemške matere imajo po večini le po eno dete, intelektualci imajo najmanj otrok, med njimi je tudi največ samcev. Tretjina akademsko naobraženih Nemcev pri nas je neporočenih, 84% njihovih zakonov je pa brez otrok. Avtor očita Nemcem, da »so lažni nacionalisti, običajni paraziti. Ti, ki nočejo otrok, naj čimprej izginejo iz nemške zajednice, ker samo škodujejo prirastku manjšine.«

Ne pozabi naročnine!

socialne razlike med posameznimi ljudmi. Kako moremo hoditi v toplo zakurjeno gledališče ali uživati na koncertih, ko v istem trenutku živi ogromna množica ljudi v pomanjkanju najosnovnejših življenjskih potreb! Treba je torej izravnati razven teh razlik, treba je iti med narod in živeti po njegovo. Tako je odšel Tolstoj — mislec na Javno Poljano v preprosto hišo, se stopil s kmečkim življenjem in se umaknil sreči, bogastvu in slavi, ki je bil že tačas toliko deležen. Zla in nesreča prihajajo od vsepovsod na človeka. Toda, ali se more človek sam upirati vsemu temu zlu? Ne. Zato nujno zapade v resignacijo. Človek bi to zlo še bolj povečal, če bi se mu upiral. Zato se ne protivi zlu! Ali pa moremo držati roke križem, če naši bližnji trpijo po nedolžnem? Ko je torej Tolstoj zaupil svetu svoj: Ne morem molčati! je imel ta klic vse bolj plemenit in globoko občuten značaj, kot Zolajev »J'accuse!« Tolstoj sicer ni znal ločiti med silo, ki se bojuje za pravico in prinaša svobodo — in med nasiljem, ki je orodje krivice in vodi v sužnost. Zazdelo se mu je torej, da je, edino orožje slabega človeka proti krivici in zlu — žrtev. In res je prav Tolstoj tisti, ki je doprinesel največ žrtev. Dares, ko se svet valja v taki krizi, bi zopet Tolstoj klical ljudem: »Zberite se, spametujte se, dajte pravici mesta med silo, žrtvi pred koristjo in ugodjem!«

To s omisli, ki jih je izpovedal v tako lepi in zaključeni obliki univ. prof. dr. Spektovski, bivši profesor univerze v Kijevu v predavanju, ki ga je priredilo nedavno Filozofsko društvo v Ljubljani. Zdi se mi, da je lahko samo on kot Rus in kot znanstvenik mednarodnega slovesa postal najgloblje jedro Tolstega miselnosti.

Senator Vilder o novi demokraciji

V »Seljaškem Kolu« v Banji Luki je predaval prvak SDS, senator Vilder o temi »Borba svetov in naš položaj v tej borbi«. Med drugim je naglasil, da danes strankarski problemi niso aktualni. Vsi se moramo zediniti v boju proti notranjemu defetizmu in zbrati vse sile za obrambo domovine. Kakor po vsaki vojni,

bo tudi po sedanjosti nastopil nov red v svetu. Predavatelj je pojasnil nove reforme, ki so nastale v nekaterih državah ter socialno osnovo angleške delavske stranke. »Liberalna demokracija. Naša naloga je, da čuvamo svojo svobodno državo in da ne posnemamo nikogar.«

Srbski glas o hrvatskem optimizmu

Glasilo pravosodnega ministra dr. Markovića, »Delo« piše med drugim: »Dr. Vladko Maček je v svoji božični poslanici ostal na višini pravega voditelja Hrvatov. Prav tako je dr. Juraj Krnjević

poudaril, da je treba po dosedanjih sadovih dela z optimizmom gledati v bodočnost. Kakor mehur so se razblinile v nič iluzije onih Hrvatov, ki so vrgli svoje poglede na tujino, namesto da bi delali v

Kultura

Filozofija L. N. Tolstega

M. H.

Sto let je minilo od smrti Lermontova, 30 let od smrti Tolstega. Oba miselnika sta nam zapustila ogromno problematiko: Lermontov metafizično, Tolstoj etično. Tragika Lermontova je bila, da je preveč občutil razliko med nebom in seboj, etična tragika Tolstega pa, da je preveč bolešno občutil socialne krivice in nenakomerno razdeljene dobrine.

Vsak človek ima svojo določeno etično filozofijo, neke moralne smerice, po katerih naravnava življenje. Tako si je Tolstoj že v rani mladosti postavil nalogo urediti življenje po etičnih imperativih. Vsa njegova dela so pisana s tega zrelščica, zato je v njih tako izrazito moralno poslanstvo, in zato torej eminentno moralna književnost. Književnost je sicer lahko tudi amoralna ali antimoralna in vrši lahko svoje socialne ali politične naloge, toda taka književnost se ne more imenovati — visoka. Prava visoka, velika književnost je moralna, mora nerazdružljivo vezati lepoto z dobrim, etičnim; prinašati mora »katharsis«, očiščenje. Ko je dobil od izdajatelja naročilo, da napiše svoje spomine, jih je izbral kot kesanja, da ni izpolnil svojih življenjskih etičnih zahtev. Sezgal je svoje »Mrtev duša«, ker je mislil, da v njih ni zadostil etičnim zahtevam. Njegov glavni junak je »pravda«, resnica, pravica.

Tolstoj je bil v umetnosti pristaš onega realizma, ki gleda iz višine na stvarnost in od tam opazuje človeške vrtnice. Ne-

umirjenost je bitna poteza njegovih junakov. Mnogi so poskušali ločiti v Tolstoj književnika in moralista, toda Tolstoj književnik in Tolstoj etik je eden in isti. Glavno njegovo vprašanje se glasi: Kakšno je poslanstvo človeka? S tega zrelščica opazuje in gleda ves stvarni odnos med ljudmi. Toda rezultat tega raziskovanja je negativen. Namesto svojih idealov najde policijski red, in pravica je samo rezultat sodnih preiskov, namesto da bi bila etična vrednota, kar je v resnici.

Napadal je rusko sodišče, toda ne zato, ker bi bilo prav rusko sodišče nakaza kakor so menili nekateri interpreti Tolstega, ampak le zaradi tega, ker se mu je zdelo, da je sodišče sploh ustanovljeno na nasilju. Ljudje so ustvarili visoko kulturo, toda to je nesmiselno in brez vrednosti, dokler ne bodo vršili svojih etičnih dolžnosti. To ga je pripeljalo do nihilizma. Ta njegov nihilizem je imel v očeh moralne naloge človeka, hotel je biti pozitiven, toda ni mogel postati tak, ker ni mogel izpolniti praznine, ki jo je zapustila njegova negativna kritika.

Tolstoj je ločil med cerkvijo, ki je sama organizacija, med religijo, ki je socialni pojav, in med vero, ki je plod individualnega gledanja na Boga in metafizična vprašanja. Treba je iti človeku po poti od subjektivne vere preko religije do cerkve.

Najbolj pa so Tolstega bolele velike

General H. M. Wilson, vodja ofenzive v Libiji

General sir Henry Maitland Wilson se je kot vrhovni poveljnik »nilske armade«, kakor je zadnjič posrečeno imenoval britanske vojne sile v Egiptu Winston Churchill, pri nedavnem prodoru posebno uveljavil. Njegovo dosedanje zavojevanje važnih predelov ob libijsko-egiptski meji je samo po sebi opravičilo za številne čestitke, ki so mu jih poslali prijatelji v Angliji, kakor v Egiptu.

General Wilson je pričel svojo vojaško kariero pri tkzv. »zelenih sukajah«, v statoslavni strelski brigadi (Rifle Brigade). Častnik je postal marca 1900. Tedaj je odrinil s svojim polkom kot mlad podporočnik v Južno Afriko, kjer se je udeležil burske vojne. Kmalu je bil pridružen štabu imperialnih milicnikov ter bil kar po dvakrat odlikovan tako s kraljičino, kakor s kraljevo medaljo. Leta 1914 je bil poklican v glavni generalni štab. Za tem je kot komandant bataljona v činu majorja vezbal čete. Decembra 1915 pa je postal generalštabni častnik na francoskem bojišču in ostal tam vse do konca vojne. Štirikrat je bil pohvaljen, prejel je visoko vojaško odlikovanje D. C. O. (Distinguished Service Order) in postal podpolkovnik.

Po svetovni vojni je bil v letih 1927—1930 poveljnik I. polka strelske brigade v Indiji, nakar je bil zopet poklican v Anglijo k glavnemu generalnemu štabu. Nato je postal general ter je kot tak v svojštu brigadnega poveljnika stal na čelu 6. pešadijske brigade v Aldershotu. Avgusta 1937. je bil povišan v čin divizijskega generala, junaja 1939. pa je armijski general in vrhovni poveljnik tanskih čet v Egiptu.

Gospodarske vesti

Nove uredbe o moki in ljudskem kruhu

Referat za kontrolo cen pri banovini je izdal dve novi uredbi o moki in koruzi.

UREDBA O MOKI

1. Od 1. jan. 1941. imajo kriti v dravski banovini vsi potrošniki mlevskih izdelkov iz pšenice (pšeničnega zdroba, bele in enotne krušne moke ter testenin) svoje potrebe praviloma le v trgovinah, v katerih so jih kriti pred septembrom 1939.

Le izjemoma smejo prodajati trgovine mlevske izdelke iz pšenice tudi potrošnikom, ki pred septembrom 1939. niso kupovali moke v nobeni prodajalni občine svojega rednega bivališča in tudi ne v industrijskem ali združnem oddajališču, kjer so včlanjeni.

2. Po 1. jan. 1941 ne sme oddati nobena trgovina istemu odjemalcu na mesec več mlevskih izdelkov iz pšenice kakor toliko, da bo odpadlo na mesec in osebo po: 2 kg mlevskih izdelkov na vsakega otroka do 6 let, 3 kg na vsakega otroka v starosti 6—14 let, 4 kg na vse ostale osebe razen delavcev, ki so zaposleni pri težkih ročnih delih (n. pr. rudarjev, drvarjev, stavbinskih delavcev, težakov in dr.). Slednjim pripada mesečna količina 5 kg. Preostala potreba po moki se mora kriti z mlevskimi izdelki iz koruze in drugih žitaric, ki se smejo prodajati svobodno.

3. Vsako prodajo mlevskih izdelkov iz pšenice vpisujejo trgovine z beležnico, ki jo vodijo v obliki dnevnika. Iz te beležnice mora biti razvidna količina mlevskih izdelkov iz pšenice, ki so jih prodali iz obrati.

Istotako beležnico vodijo pekarni za vso moko, ki jo dajo dnevno v peko.

4. Banovinski prehranjevalni zavod ima kontrolo nad potrošnjo moke v dravski banovini.

UREDBA O KRUHU

1. V vseh pekarnah dravske banovine se sme izdelovati in prodajati od 1. jan. 1941. le ljudski kruh izdelan iz 40% enotne presejane pšenične moke ter iz 60% koruzne moke.

2. Izjemno od določil čl. 1. te odredbe se sme peči v času do najdalje 31. jan. 1941. tudi kruh iz krušne in koruzne moke ter kruh iz bele in koruzne moke mešane v sorazmerju navedenim v členu 1. te odredbe.

3. Ljudski kruh in kruh iz krušne in koruzne moke se prodaja v komadih težkih 1 kg po 5 din, kruh iz bele in koruzne moke se prodaja v komadih težkih 94 dkg po 6 din.

4. Začasno in do drugačne naredbe, ki

jo izda minister za trgovino in industrijo v smislu čl. 2. drugega odstavka uredbe o mletju in kruhu, glede prometa z belo moko, se sme peči beli kruh in luksuzno pecivo, počenši od 1. jan. 1941. le iz zaloga bele moke, ki so bile prijavljene občinskemu preskrbovalnim uradom po stanju dne 31. decembra 1940. v smislu odredbe od 24. decembra 1940. VIII. št. 11425-1-40. Po 10. jan. se omeji količina finega peciva v vsaki občini in v vsaki pekarni na polovico količine, ki se je proizvajala doslej v občini, odnosno v pekarni. Občinski prehranjevalni uradi določijo po zaslišanju pristojnega zdru-

ženja pekov točnejše količine finega peciva, ki ga imajo peči poedine pekarni.

5. Beli kruh v komadih, težkih 96 dkg stane 8 din.

Zemlje v teži 0,70 dkg stanejo 1 din. Luksuzno pecivo je ceni in teži prosto.

6. Cene za kruh, ki se peče z dodatkom ržene moke, določajo upravna oblastva prve stopnje.

7. Prekrški te uredbe se kaznujejo po čl. 8 uredbe o kontroli cen.

8. S tem se razveljavlja uredba 682 z dne 27. novembra 1940 (Sl. list št. 682-96-40).

Zvišane so državne trošarine

Kot smo že napovedali v božični številki so od 1. jan. 1941 povišane postavke na trošarinske predmete, in sicer na sledeči način:

1. Za sladkor, izdelan iz sladkorne pese ali sladkornega trsa v kockah, grobi sipi ali v prahu, kakor tudi v glavah od 805 din na 955 din na 100 kg; na ostali sladkor, izdelan iz sladkorne pese ali na 6000 din za 100 kg. 6. Za električni tok rupov, ki se ne morejo uporabljati za ljudsko hrano, od 750 na 900 din za 100 kg; vse druge vrste sladkorja od 400 na 500 din za 100 kg. 2. Za kavo od 1000 din na 1500 din za 100 kilogramov. 3. Za pivo od 7,50 na 10 din za hektolitersko stopnjo ekstrakta. 4. Za vino od 100 na 200 din za hektoliter, na fina vina od 300 na 500 din za hektoliter, na šampanjec od 10 na 15 din za liter. 5. Za ekstrakte, esence, eterska olja z alkoholom od 3000 na 6000 din za 100 kg. 6. Za električni tok, ki se porablja za razsvetljavo, od 0,70 na 1 din od kilovatne ure. 7. Za plin za razsvetljavo od 0,20 na 0,30 din za kubni meter. 8. Za žganje od 10 na 16 din za hektolitersko stopnjo. 9. Za očetno kislino od 4 na 8 din za kilogram 100 odstotne

jakosti. 10. Za mešanico bencina s špirom od 250 do 300 za 100 kg. Od tega zneska pripade državni blagajni 250 din, državnemu skladu za javna dela pa 50 din. 11. Za plinsko olje od 40 na 100 din za 100 kg. 12. Za olja in tolšče za mazanje od 200 na 250 din za 100 kg. 13. Za surovo nafto in na ostanke od nafta od 40 na 100 din za 100 kg.

Popisane bodo zaloge vseh trošarinskih predmetov na dan 1. jan. Maloprodajalci so dolžni prijaviti finančni kontrolni vse svoje zaloge trošarinskih predmetov po stanju na dan 1. jan. Opustitev prijave ali netočna prijava se bo smatrala za tihotapstvo in se bo kot takšno kaznovala. Količine trošarinskih predmetov, ki so 1. jan. na poti, so prejemniki dolžni prijaviti takoj po sprejemu.

Na popisane količine trošarinskih predmetov se mora plačati razlika na povišano trošarino najkasneje do 31. jan. Na sedežu finančne kontrole se mora izročiti prijava neposredno, v drugih krajih pa po pošti, priporočeno s povratnim receptom. Vsaka prijava mora vsebovati podrobno navedbo vrste in količine posameznega trošarinskega blaga.

Večji skupni davek na poslovni promet

Izšla je tudi uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet. Skupni davek se zviša za 20%, pri nekaterih tarifnih postavkah pa za 25%.

Izpremenjene so naslednje tarifyne postavke, ki znašajo sedaj: zaklani prašiči, debeli, v polkosih 8,2, zaklani pršutarji 9,2, purani za Anglijo 9,2, zaklana goveja živina (sveže goveje meso) 12,3%, zaklana drobnica 9,2, sveže svinjsko meso (odrti špeharji) 8,2%, sveža slanina 8,2, soljena slanina 8,2, čista svinjska mast

9,2, posušeno meso, slanina, klobase 9,8%, zaklana teleta 8,9, zimska salama 12,3%. Davčni zavezanci, ki poleg svojega lastnega blaga, ki je podvrženo skupnemu davku, dajejo v promet istočasno nabavljeno blago od drugih, morajo plačati skupni davek na skupno vrednost blaga, ki ga dajejo v promet, s tem, da morejo dobiti nazaj dokazano plačani skupni davek za blago, nabavljeno od koga drugega. Ta uredba se izvaja tudi pri odmeri skupnega davka za 1940. Sporazumno določene osnove morejo pogodbe-

ne stranke odpovedati pred potekom roka, kolikor bi bil letni promet za 25% večji ali manjši od sporazumno določene podlage. Odpoved se mora podati v treh mesecih po poteku davčnega leta, v katerem je nastalo povišanje ali zmanjšanje prometa. Toda to velja le za v bodoče sklenjene sporazume, ker so s čl. 8 nove uredbe glede na povišanje cen blaga vsi dosedanjí sporazumi prenehali veljati z 31. decembrom 1940.

Uredba se je začela izvajati s 1. jan. t. l. Takse za račune po št. 34 zakona o taksah ne štejejo v davčno podlago davka na poslovni promet.

Pri davku na poslovni promet je zvišana davčna stopnja od dosedanjih 2,5 na 3%.

VIŠJI TUDI LUKSUZNI DAVEK

Davek na luksuzne predmete znaša 12 do 40% prodajne cene odnosno prometne vrednosti blaga, danega v promet, odnosno cene pri uvozu. Pobira se na blago, ki je navedeno v seznamu luksuznih predmetov. Davčna stopnja v seznamu luksuznih predmetov navedenih predmetov (rubrika 4) se poviša od 12% na 20%, od 15% na 25 in od 20 na 40%. Luksuzni davek v izmeri 40% se plačuje tudi od tkanin, ki tehtajo m² 20 gramov ali manj.

NOVI PRORACUN BANOVINE HRVATSKE

Odobren je novi proračun banovine Hrvatske za l. 1941, ki znaša 1.827.372.000 din ter je za 377 milijonov višji od lanskega. Povečani so predvsem materialni izdatki, pa tudi osebni. Popolnoma nova je uredba o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih, po kateri odslej mestne občine več ne bodo mogle razpisati doklad na neposredne davke. Nadomestilo za izgubo teh dohodkov pa predstavlja uredba o davkih na zemljišča.

PRISILNI ODKUP KORUZE

S posebnim pravilnikom je trgovinsko ministrstvo uredilo prisilni odkup koruze. Možnost prisilnega odkupa je pa predvidena samo za takozvano glavno proizvajalno področje za koruzo, iz katerega izvažajo koruzo kot prevešek nad domačim konsumom. Okraj, ki jih smatra ministrstvo kot take so bili navedeni že pred časom.

g Moko iz trave uporabljajo na Nizozemskem kot živinno krmo. Poizkusi so dokazali, da je v umetno sušeni travi za 10 do 15 krat več dobre moke, kot pa v koruzi. Boslej ima Nizozemska 50 naprav za sušenje trave, njihovo število pa bodo kmalu še povečali.

g Lesno volno z bombažem poizkušajo mešati v Franciji. Vlada namerava skleniti pogodbo z Egiptom za nabavo bombaža ter so ti poizkusi s tem v zvezi.

g Trdka Julio Meni gradi na Madžarskem drugo tovarno za proizvodnjo čokolade, alkoholnih pijač, luksuznega peciva in sladkarij. Gradbeni stroški bodo znašali 3 in pol milijonov pengo.

W. E. BARTHELE:

ŽENA V DŽUNGLI

Eksotični roman iz INDIJE

»Ne vem še, pri čem sem. Kajti missis Wilgard še ni pri polni zavesti — ali pa je njeno obvladovanje same sebe nenaravno — in potem — bojim se —«

»Le povejte, gospod doktor!«

»— da prej ali slej doživi poslabšanje, ki utegne biti uničujoče. Nikakor ne sme ostati pri tej fiksni ideji, da bi iskala svojo hčerko!«

»Jutri spregovorim z njo.«

»Uporabite ves svoj vpliv, da ji pripravite k mirovanju.«

»Storim tako.«

Nato se James Wilgard kratko poslovil in odkoraka po palmovem drevoredu na cesto. Z neke klopi pred ograjo se dvigne temna, obilna postava.

»O gospod —«

V zadnjih urah je James Wilgard svojega služabnika Ghagiro Musimwallija tako pozabil, da se je pri teh besedah prestrašil.

»Kaj se pa ti plaziš tod okrog po temi?« ga nahučilo.

»O gospod — mojo dušo žejajo po tem, da bi zvedela, kako je gospodariči!« Pri tem je skrival svojo sarangi skrbno na James Wilgard je ni opazil.

»— sahib bo ozdravela!« spregovoril reče je spreletel Ghagirov obraz.

»O gospod —« je zazvenel bolno glas Hindusa, »če bi vendar našli malo miss.«

»Molči!« plane James Wilgard nadenj. Ghagira je slišno zaprl usta, kajti ta način je poznal.

Dolgo je sedel James Wilgard v svoji hotelski sobi; dobre večerje, ki mu jo je bil pripravil Ghagira spodaj v hotelski kuhinji, se je komaj dotaknil. Ghagira se je plaho sukal okoli svojega gospodarja, preden je smuknil v svojo sobo poleg gospodove. Brez pomisleka izvleče svojo sarangi in začne lahno vleči lok po strunah.

Sing - sing - sing - -

Tedaj se prestraši in spomni prepovedi, da bi jo vzel s seboj. Naglo kakor mu je dopuščala njegova debelost zavije spet sarango in jo potisne v omaro.

Komaj se je zopet vzravnal, vstopi James Wilgard. Nedorazume se stal Ghagira, s povešenimi rokami in ga vprašujoče gleda. James Wilgard potegne z roko preko čela in se brez besede vrne v svojo sobo.

Sing - sing - sing - -

Vraga, ali ne bo konca te melodije?

Ali je to bila pesem, ki so jo bile čule Beata in sestra in Mawasa iz vrta bolnišnice? Toda kdo na vsem svetu jo je igral?

12

Ali jo je pela duša male Agnes v vetru, ki veje s Himalaje? Ali je Beatina hčerka mrtva?

Po nemirni noči stopi James Wilgard zjutraj ob devetih v sobo doktorja Cheswiga, ki ga je sprejel z besedami:

»Missis Wilgard je vprašala po vas.«

»Že bedi?«

»Že eno uro. Pojdite k njej in jo prosite, naj zopet leže.«

»Toda —«

Vstala je in zahtevala, da bi se popolnoma oblekla. In neumne sestre ji tega niso ubranile. Na vse moje besede mi missis Wilgard ni odgovorila drugega kakor: Biti moram pripravljena, iskati svojo hčer.«

Beata je sedela na svojem prostoru pri oknu v naslonjaču, ko je vstopil James Wilgard. Počasi se okruje k njemu.

»Hvala ti, stric, da prihajaš tako zgodaj,« ga je resno pozdravila. »Tako mnogo se imava pogovoriti, in tvojega sveta potrebujem.«

»Rajši bi legla,« jo je svaril James Wilgard. »Tedaj —«

»Ne mislite vendar vsi skupaj, da sem bolna — nisem bolna!« odvrne Beata živahno.

Molče sede James Wilgard poleg nje. Sestra in Mawasa se umakneta v ozadje.

»Eno noč sem trdno spala, zajtrkovala sem in že napravila kratek sprehod po vrtu.« je nadaljevala Beata stvarno. »Glej, vse delam, kar je potrebno mojemu zdravju. Kajti hočem biti zdrava. Svo-

je moči potrebujem. Iskati moram Agnes.«

James Wilgard vzame obe njeni roki in ji trdno pogleda v oči.

»Hočeš biti zdrava, Beata — dobro, tedaj te hočem smatrati za zdravo in ti govoriti kakor kak zdravni ženi. Opusti misel, da bi iskala Agnes, pokoravaj se zdravnikovim odredbam —«

Beata napravi odklonilno kretnjo.

»Ne, ne!« travi naglo, tiho. Doktor Cheswig misli dobro, toda nate ne bi smel vplivati. Čutim, da te je pregovoril. Agnes se odpovedati? Nje ne iskati?«

»Beata, ali nisi, da smo držali roke križem in ničesar storili, odkar si bolna? James Wilgard je nasršil obrvi. »Delali smo, pravim ti! Policija je iskala, tajna policija je pošiljala detektive, vojak pod vodstvom ljudi iz budistične vasice so preiskali vso pokrajino — zaman. Nihče ni o otroku niti kaj videl niti slišal. Razumeš — nihče! Pozivi z visokimi nagradami so izšli v časopisju, vsa pristanišča so nadzorovali, fotografija Agnes je bila razširjena po vsji Indiji, v časopisih in dnevnikih je v sptisoč, da milijon izvodih izšla! In česar ni dosegla britanska policija, britanska vojska z vsemi svojimi ukrepi — to ločeš doseči ti?«

Hripav glas z beatinih ust mu je zaprl besedo. Krčevito se je oprijela naslon-kov.

»Vsi oni niso — mati.«

»Beata, bodi vendar pametna! Saj lahko začnemo zopet iskati. Pa nismo mogli niti — niti — Bedovega morilca —«

Novice

Kneginja Olga za zimsko pomoč v Jugoslaviji

Ob otvoritvi „tedna zimske pomoči“ je imela kneginja Olga po radiu nagovor na naše prebivalstvo

Predsednica izvršnega odbora za zimsko pomoč v Jugoslaviji, kneginja Olga je 31. dec. po radiu odprla »teden zimske pomoči« z naslednjim govorom na jugoslovansko prebivalstvo:

»Prevzela sem dolžnost, da v teh dneh borbe in izkušenj za človeštvo storim vse, kar je v moji moči, da se siromašni svet naše drage domovine preko zime prehrani, ogreje in obleče. Prevzela sem to dolžnost v globokem prepričanju, da mi boste vsi z razumevanjem pomagali. Bolj kakor kdaj poprej je danes potrebno, da nudimo roko in podporo onim, ki jih je usoda pognala v bedo in siromaštvo.

Ko pošiljam ta svoj apel vsem državljanom Jugoslavije, se zavedam, da go-

vorim tudi iz vaših src. To ste dokazali včeraj in to boste dokazali danes in v bodoče, če bo potrebno. Globoko sem prepričana, da bodo vsi rodoljubi storili, kar jim nalaga človečanstvo in nacionalna dolžnost do nepreskrbljenih siromakov.

Po tej poti apeliram na vašo plemenitost in vas pozivam, da doprinesete vsak svojo žrtev in svoj prispevek za zimsko pomoč. Akcijski odbor za zimsko pomoč kraljevine Jugoslavije organizira v sodelovanju z vsemi nacionalnimi, socialnimi in humanimi društvi v času od 31. decembra do 5. januarja po vsej državi zbirke za zimsko pomoč. Moja želja je, da bi bila to najlepša manifestacija viteških vrlin naše rase.

Ta teden naša srca naj ne bodo zaprta za stiske naših sožupljanov in naše misli naj bodo usmerjene po naukih našega odrešenika Jezusa Kristusa, čigar rojstvo te dni slavimo. Naj vsak po svojih razmerah in po svoji vesti prispeva za siromake svojega kraja ter s svojim prispevkom zadosti svoji dolžnosti do Boga in naroda. V času teh svetih praznikov nudimo uteho, mir in spokojevo onim, ki trpe.

Pomagajmo in glejmo, da bi novo leto prineslo veselje tudi našim siromakom ter da tako prožimo dokaz naše moralne sile in globoke vdanosti do naroda in njegove bodočnosti. Naj nam Bog pomaga pri tem delu!»

Za rudarske in topilniške upokojeence

Glavna bratovska skladnica v Ljubljani ima nad 6000 starih in novih rudarskih in topilniških upokojeencev, med katerimi je mnogo takih, ki ne dobijo niti 300 din na mesec. Konec novembra je bila v Ljubljani anketa, na kateri so sklenili, naj se čimprej pristopi k ukrepom, ki bi začasno za leto 1941 zboljšali položaj starih upokojeencev in pomagali tudi novim

upokojemcem z draginskimi dokladi. Za stare upokojeence, vdove in sirote je prispevala banovina en milijon dinarjev, 1 milijon pa bodo uporabili iz sredstev bivšega pokrajinskega sklada za rudarje. Za nove upokojeence, za katere je treba 4 milijone, pa naj bi eno tretjino prispevala industrija, eno tretjino delavstvo, eno pa banska uprava.

Ljubljana

a Umetniško društvo »Slovenski lik« je imelo v klubski sobi kavarne Emona občni zbor, ki ga je vodil predsednik g. France Kralj. Društvo je bilo v dosedanjem delovanju uspešno in je priredilo sedem razstav, prvo v Zagrebu, zadnjo v Celju. Na zboru je bil začet program prireditelj za prihodnje leto in določen tudi medsebojni odnos z ostalimi klubi oziroma do DSLU, ki predstavlja organizacijo vseh slovenskih likovnih umetnikov. Za razne usluge, izkazane društvu in njegovim članom, so bili izvoljeni za častne člane ban dr. Nallačen, mestni predsednik dr. Adlešič, predsednik Narodne galerije dr. Windischer, ravnatelj NG Zorman in ravnatelj CR dr. Kotnik.

* Privatna gimnazija v Ljubljani. 3. januarja prične novi učni tečaj za privatiste, ki hočejo napraviti koncem solskega leta izpit čez en gimnazijski razred. Istotam so večerni tečaji in tečaji za redne dijake. Informacije Zrinjskega cesta 7-11.

a V novo leto 1941 so zapluli Ljubljanci v vsem tistem razpoloženju, kakor se spodobi za tak dogodek, letos pa še prav posebej. Kavarne, restavracije, bifeji, društveni lokali, klubi, krožki, ljube domačije, — povsod vse polno ljudi, veselo razigrane družbe, godba, petje, šum in hrum. Vse noč do prvih jutranjih ur je bila Ljubljana razgibana, vrvenje po vseh lokalih in na ulicah, ob pol treh so zadnji tramvaji, nabito polni, vozili domov zadnje noveletne veseljake. V splošnem je bila podoba, da so pri vsej stiski, dragini in neštetih drugih tegobah Ljubljanci obhajali noveletno noč v veseljem razpoloženju kot sicer v dobrih letih. To je pa treba prav razumeti: Bilo je to veselje nad tem, da nam je bilo dano v miru obhajati tudi letošnje novo leto, in pa obenem trdno upanje in zaupanje, da bomo srečno prebili tudi to tako negotovo, strahov in skrb polno leto 1941.

a V Dubrovniku 22. stopinj nad ničlo. Po snežnih zametih je prisijalo v Dubrovniku spet sonce. Toplota se je močno dvignila, saj je kazal toplomer na soncu 22 stopinj nad ničlo, v senci pa 10 stopinj. Tam je sedaj pravo pomladno vreme.

a 21 milijonov din je določenih za razširjenje proge Split-Solin.

a Svojevrsen protest proti podražitvi obutve. V Sremski Mitrovici se kljub mrazu in snegu sprehaja po ulicah bosa mladenka Jovanka Radotovičeva. Pravi, da na ta način protestira proti visokim cenam čevljev. En čevljar je zahteval za par čevljev 600 din, najcenejši čevlji pa stanejo 300 din.

a Mazilo zoper zameglitev stekla je izdelal neki policijski uradnik v Beogradu. Poizkus na avtomobilskem steklu se je dobro obnesel.

10 vagonov strmoglavilo v prepad

BURJA NA LIŠKI PROGI POVZROČILA ŽELEZNIŠKO NESREČO

Med postajama Vrhovine in Plaško na liški progi je divjala silovita burja. Vihar je bil tako strahovit, da je dvignil 10 tovornjenih vagonov, tovornega vlaka s tira in jih treščil v 45 m globok prepad ob progi. Vagoni so se razbili, blago pa

se je raztreslo. Železniška uprava je začasno ustavila promet na tem delu proge, ker bi se utegnili pripetiti še druga nesreča. Promet se vrši sedaj iz ene smeri do Vrhovine, z druge pa do Plaškega.

Katastrofa neznane ladje pred Barom

V soboto ob 9.20 se je pred Barom potopila neznana ladja. Ne ve se, koliko tonaze je imela in koliko moštva je bilo na njej. O dogodku so se zvedele naslednje podrobnosti:

V soboto zjutraj se je iz Bara slišalo močno topovsko streljanje z morja. Kmalu so zagledali na morju veliko tovorno

ladjo, ki je bila zavita v gost oblak dima. Ladja je hitela proti jugovzhodu. Naše pristaniške oblasti so poslale poškodovani neznani ladji na pomoč rešilne čolne in ladjo »Zetske plovilce«. Zaradi nemirnega morja čolni niso mogli naglo do ladje, ki se je med tem že potopila.

Avtomobilist smrtno povozil cigana

Na glavni cesti M. Sobota - Radgona je pred Sočičovo gostilno v Črnelavcih neznan avtomobilist smrtno povozil cigana Horvata Stefana, ki je bil daleč naokrog znan kot Štef »logar«. Pri vsej nesreči je obsojanja najbolj vredna storilčeva brezvestnost, kajti Štefa je zavlekel na najbližji gramozni kup in ga tam pustil sredi mrzle noči, s prebitim čelom in zlomljeno nogo. Ko so našli mimoidoči nesrečnega, je bil že trd, tako da so morali sobo pošteno razgreti, da ga je bilo mogoče raztelesiti. Po sledu se da sklepati, da je osební avtomobil privozil iz Sobote.

211 SENTLOVRENSKIH OTROK OB-DAROVANIH S TOPLIM PERILOM

Z veliko hvaležnostjo so šolarji pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. sprejeli toplotno perilo in obleko. 211 otrok je vselega srca odšlo po obdarovanju v svoje siromašne viničarske domove. Ze med nagovoroma, ki sta ju imela šol upravitelj Breže Ivan in g. župnik Matija Neudauer, je mladina nestrno čakala Božička, ki se je končno pokazal v podobi njihovih razrednikov. Profituberkulozna liga, občina, cerkveni ubožni sklad, naši trgovci, tvrdka Rosner iz Maribora in domačin g. dr. Horval so v obilni meri dali svoj obolus za šolsko božičnico. Zelo pa je razveselil dar banske uprave.

Prireditelj, ki jo je organiziralo tukajšnje učiteljsko, je prav lepo uspeš. Farani so napolnili dvorano in se radovali ob prijetnem petju slovenskih narodnih pesmi ter prisrčnem igranju »Uganke« in »Trdnega mostu«. Nastopilo je približno 200 otrok.

SLOVENSKI IN SRBSKI AKADEMIKI V ZAGREBU

Nedavno je »Večernik« poročal, da je slov. in srbskim akademikom, ki študirajo v Zagrebu preprečeno prehranjevanje v zagrebških akademskih menzah. K temu poročilu pripominjamo, da ni točno in da trenutno kakor srbski tako tudi naši akademiki še jedo v akademskih menzah v Zagreb. S. K.

a Brod zamrznil sredi reke. Rajhenburški brod je te dni med prevozom zamrznil sredi Save in ga več ur niso mogli spraviti k bregu.

a Zdravniška služba razpisuje banska uprava za bolnišnico v Celju. Prosnje je treba vložiti do 14. januarja pri banski upravi.

Širite »Večernik«!

Smrekovec (1671 m) je složasti vrh, raz katerega lahko usmerimo naše smuči preko prekrasnih smučskih terišč proti Radubi preko Komna in Travnika, ali proti Mozirski planini, preko gorskega sedla Kramarce in St. Vida okoli Urške do Rimskega vreleca. Smrekovec ima edinstveno lego ravno radi tolikih izletnih možnosti, ki nudijo še tako razvajanemu smučarju popoln užitek. Točno 15 minut pod vrhom je zgrajena šaleška podružnica SPD lično planinsko koč. Razgled od tu na Savinjske alpe in njihova predgorja, na Pohorje in Paški Kozjak ter v Šaleško in Savinjsko dolino je čudovit. Neposredno pred kočjo je dolgo in položno smučsko terišče, bolj pri-

Smrekovec - smučarski raj

kladno za vežbanje smučarskih »dolenčkov« si pač težko predstavljamo. Koča na Smrekovec je vse leto oskrbovana. Postelje in skupna ležišča so letos zopet na novo opremljena. V koči je napeljan vodovod iz gorskega vreleca. Dostopi do kočje na Smrekovec so najprikladnejši iz Soštanja. Črne ali iz Ljubna. Dopisnica na SPD Soštanj preskrbi nosača ali za sanke in ti da tudi druge zaželenne informacije. Zgrešiti polti ni mogoče, ker je dobro markirana. Pot od železniške postaje Soštanj priporočamo smučarjem, ki prihajajo iz smeri Celje. Krajša je pot iz Ljubnega na Smrekovec. Poslužiti pa se je treba avtobusa od železniške postaje Smartno ob Paki do

Uredite haloško cesto Sv. Ana - Sv. Vid

Srednje in spodnje Haloze so letos zopet odrgane od prometa. Banovinska cesta, ki vodi čez Borl, Sv. Barbaro, Sv. Andraž in Sv. Vid, je gotovo najprometnejša v tem okolišju. Vendar ni bilo lani sredstev, ko je začel nagajati sneg, da bi očistili to cesto; tako smo bili lani odrezani tri mesece od prometa, ker poštni avtobus, ki je vedno natrpano poln, radi neočiščene ceste, ni mogel obratovati. Letos se ponavlja ista pesem. Občine so glede dohodkov tako uboge, da se od njih ne more zahtevati, da čistijo banovinsko cesto, ko gredo vse davščine za obrabo ceste v banovinsko blagajno. Ako bi imele naše občine vsaj od enega meseca te dohodke, bi zadostovali, da bi se ta cesta redno sproti očistila in bi bile preprečene vse motnje v prometu. Pripomnimo, da pri tem trpi na dohodkih tudi poštna uprava, kateri odpadejo vsi dohodki od potnikov in prtljage, mora pa še poleg tega plačevati privatne voznike za prevažanje pošte. Obračamo se na uvidenost banovine, da bi dohodek vse potrebno ukrene, da bo že vnaprej priskrbljeno za primer velikih snežnih zametov, da bo cesta takoj sproti očiščena in za promet uporabna. J.Vč.

Zahteve Kmetijske zbornice

Na rednem plenarnem zasedanju sveta Kmetijske zbornice je bila sprejeta obširna resolucija, ki zahteva med drugim tudi tesnejše sodelovanje oblasti s kmetijskimi zbornicami, posebno pri izdajanju zakonov, uredb, pravilnikov in ukrepov, ki zadevajo kmečki stran. Nujno potrebno je dvigniti kmečko produkcijo. V pasivnih krajih so nujno potrebna javna dela, zlasti melioracije in regulacije, ki naj pridobe in obnove rodovitno zemljo. Preprečiti je treba prehajanje kmečke zemlje v nekmečke roke (dovoljenja smejo dajati le posebne komisije, večje prenosne takse). Cement se mora poceniti. Potrebna je ureditev gnojšč ter pocenitev umetnih gnojil. Tovarne umetnih gnojil naj se postavijo pod državno kontrolo, nakar naj država predpiše za gnojila primerne cene. Sadjarjem in vinogradnikom je treba dati na razpolago zadostne količine modre galice po zmogljivih cenah. Takse na živinske potne liste naj se v celoti uporabljajo za pospeševanje živinoreje posameznih banovin. Če bi prisilno izterjevanje dolga pomenilo propad malega kmeta, naj se po presoji posameznega primera izjemno dovoli odpis anuitete za dotično leto. Oživilnim občinskim posredovalnim uradom naj se vrne tudi kompetenca obveznega posredovanja v kazenskih zadevah razžaljenja časti. Zaščita medveda naj se ne podaljša. Ljudskošolski zakon je treba temeljito izpremeniti ter prenesti vso upravo ljudskih šol na banovine ter v njihovem okviru decentralizirati. Potrebna je pospešna elektrifikacija podeželja. Zbornica poziva vlado, da se Slovenija pravočasno oskrbi z vsemi potrebnimi živili. Predlaga tudi uvedbo posebne socialne davščine na premožnejše davkoplačevalce. Z dohodki iz teh davščin naj razpolaga ban po zaslišanju stanovskih zbornic.

Zanimivosti

Lepotice brez prednjih zob

Kaj je videl in doživel francoski misijonar v Afriki

Pred nedavnim se je vrnil iz Afrike francoski misijonar Morreau, ki je več let preživel med najbolj divjimi glemeni Afričanov. Novinarjem je o svojih vtisih pripovedoval med drugim naslednje:

»Danes v Afriki ni več koticke, ki bi ga ne prebrskali Evropejci, ni ga afriškega plemena, ki bi kakor koli ne prišlo v stik s civilizacijo in kulturo belcev. Toda črna plemena v centralni Afriki se še nadalje kar najbolj krčevito upirajo vsem civilizacijskim pridobitvam ter odločno vztrajajo pri svojih navadah. Lahko vam rečem, da sem na svojih potovanjih po centralni Afriki spoznal kot najbolj zaigrano pleme, ki živi med rekama Zambezi in Kafue, plemo Bantogov in njegovih posameznih vej.

— Zakaj nam vsiljujete vaše nazore o tem, kaj je lepo in dobro? Mar si vaše žene v Evropi ne prebadajo uhljev ter vtikajo vanje uhanov? Ali ne nosijo na zapestjih in prstih zapestnic in prstanov. Pa zlate in srebrne okraske imajo pod vratom, na grudi in drugod? Naše žene so, kar pogledate, skromnejše, ko nosijo okraske iz navadnih kovin! — tako so mi govorili možje iz centralne Afrike.

Med vsemi običaji, ki sem jih videl pri tem plemenu, pa me je najbolj pretresel običaj, ko celo ugledni domorodski poglavarji dajo svojim hčeram izbiti vse prednje zobe sekalce in podočnike, da bi na ta način postale lepe in uvaževane krasotice.

Za to »operacijo« imajo posebne strokovnjake, ki jim prinaša njihovo delo lepe dohodke, seveda v naravi kot živino ali pa plodove. Pred leti so izvrševali nečloveške operacije izbijanja zob tudi na mladeničih, kar pa je plemo opustilo. Zdaj se morajo podvreči operacijam samo dekleta. Če bi tega ne storile, bi za vse na svetu ne moge najti med svojim plemenom ženina. Ker pa samice ne bi rade ostale, z nadčloveškimi mukami prenašajo operacijo izbijanja zob.

— Neverjetno, kako si človek na potovanju razširi svoje obzorje!

Čim doseže dekle dobo pubertete, ne sme odlašati z operacijo. Vsa družina s sorodniki jo pospremi k »zobozdravniku«. Tam se dekle postavi k deblu drevesa, ki je posebno določeno v ta namen, ter se jame s pestmi tolči po trebuhu, češ, glejte, saj znam prenašati bolečine. — Pogumna bom! — vzklikne in potrpežljivo čaka, da stopi k njej mož, ki ji bo izbil zobe. Kot operacijsko sredstvo služi neke vrste dleto in pa kladivo. Možakar prisloni dleto med dva zoba ter ga s kladivom nato zabija med zoba, da se dlesni kar trgajo. Dekle molče prenaša nečloveške bolečine. Vsako dekle, ki

bi pri tej operaciji zanjavkalo, ne velja za vredno, da bi dobilo moža.

Ko je operacija izvršena, odvedejo dekle v sprejeto k staršem. Obraz ji navadno koj po izbitju zob strahovito oteče, iz ust, ušes in nosa ji teče kri, vendar pa ji kljub temu ponosno sijejo oči, kajti zdaj spada med lepote, ki se jim ni treba bati, da bi ne dobile moža.

Ko sem jih vprašal, zakaj to počenajo, so mi povedali, da jim je tako naročil njihov najvišji bog Reza, čigar ukaze je treba brezpogojno izpolnjevati. In tudi kraljica lepote je pri tem plemenu brez zoba ženska postava.

Kup razvalin ponosnega zračnega junaka

Palec nikoli ne vara!

NAVADEN PRST KOT ODRAZ ČLOVEKOVIH DUSEVNIH SPOSOBNOSTI

Palec je že pri vseh starih narodih igral zelo zanimivo in važno vlogo. V palcu so videli ljudje posebjeno človekovo voljo. Stari Rimljani so na priliko svoje negotovnosti ali pa svoje odobravanja izražali na ta način, da so palec dvignili oziroma pokazali z njim navzdol. V Indiji so ujetniki prosili za milost s tem, da so palec stisnili med ostale prste in brez besed s tem izrazili vdanost svoje volje. Ta običaj srečamo še danes v Indiji. Pri nekaterih narodih je močno v navadi, da ob prav gorečih željah »stiskajo palec«, kar je znano tudi nam Slovencem.

V zadnjih letih pa so se lotili proučevanja palca nešteti znanstveniki ter od-

krih na palcu naravnost neverjetne stvari, ki globoko posegajo v človeško življenje.

Živčni specialisti lahko na priliko ugotovijo, ali njih pacientom grozi nevarnost možganske paralize. Pri teh ljudeh proži namreč palec bolj zanesljive znake kot kateri koli drugi del človeškega telesa. Palec kaže zdravnikom, če je v določenem položaju potrebna operacija ali ne. Palec je najbolj zanesljiv dokaz o stanju določenega dela možganov, ki je po palcu tudi imenovan »središče palca«.

Vsi idioti in slaboumi ljudje imajo brez izjeme slabo razvite in oblikovane palce. V mnogih slučajih palec sploh nima svoje prave oblike, ampak je bolj

podoben neoblikovanemu mesenemu vozu. Odtod trdijo nekateri znanstveniki, da je vsak palec izraz določenega duševnega stanja. Značilno je, da postaja pri umirajočih ljudeh palec tembolj mlhav in meso pod kožo tem bolj zgrbančeno, čim bolj se približava konec življenja in čim bolj v človeku pojenjuje njegova življenjska volja.

Včasih sicer pri zanesljivo slabem človeku opazimo izredno lepo razvito roko. No, kar nam zamoči roka, to nam pove palec. Roka in prsti lahko prevarijo naše oko, toda palec nikoli. Prvi del (člen) palca navadno govori o značaju dotičnega človeka. Ljudje, polni harmonije in notranje duševne in srčne kulture, imajo navadno lepo oblikovan prvi del palca. Egoisti in brutálni ljudje imajo v naj, večjih slučajih prvi del palca slabše razvit oz. kratek in debelejši. Čim krajši in slabše oblikovan je ta del palca, tem prej smemo reči, da je dotična oseba slabšega značaja. Če je drugi del palca bolj obrnjen na notranjo stran, je mogoče črne duše trdit, da gre v tem primeru za človeka, ki je nadarjen za diplomacijo, ki je taktičen in spreten ter silno občutljiv. Dolžina tretjega dela palca pa more biti zanesljivo merilo, v koliko je neka oseba zmožna obvladati samo sebe. Čim krajši je ta del palca, tem težje se dotični človek obvlada in brzda svoja nagnenja.

Mokri čevlji

Kdor je kdaj moral obuti čevlje, ki so bili mokri, pa so se potem posušili, je na svojih nogah občutil, kako neprijetna je taka reč. Zato ne bo odveč, ako navedemo nekoliko navodil nekega izkušenega gospodarja. On pravi: »Ko si mokre čevlje sezul, jih napolni takoj s suhim ovsem in jih položi na toplem prostoru. Ta sadež ima namreč lastnost, da vlago močno nase vleče, zato v kratkem času vlago iz usnja posrkka. Pri tej proceduri se oves napne in zabrani, da se usnje ne skrči in ne razpoka. Oves ostane čez noč v obutvi. Drugo jutro pa se lahko izsuje v zaključki, ki se obesi za sušenje in za novo uporabo v bližnji gorke peči. Čim bolj se oves posuši, tem bolj bo učinkovit. Ako je posušena obutev postala trda, jo zopet zmehčamo, ako jo namažemo s petrolejem. Da čevlji prežgajo ne razpokajo, jih je dobro namažati vsake 14 dni, ko odstranimo prej voščilo, z ricinovim oljem. Mazati čevlje z vazelinom ni priporočljivo, ker vazelina pač usnje mehča, pa ga obenem razjeda in pospešuje pokanje. Pod plati postanejo trpežni, če jih dobro posušimo od časa do časa napojimo z vročim kuhanim lanenim oljem. — Zdaj, ko je usnje drago, je pač umestno, da uvažujemo navedene nasvete.

-ak.

Zena je dotlej srečna, ko more svojim dragim dajati svojo ljubezen. Ko tega več ne more, postane spokojna, resignirana, porabna za vsako delo, toda srečna ni več. — (Ellen Key)

ZILAHY LAJOS:

Nočni pomenek v parku

Pod prašno tiplo je samevala klop. Na trati okrog nje so bili razmetani sledovi nedeljskega popoldneva: uvele pomarančne lupine in zamašeni papirji. Ob dveh po polnoči je bilo. Iz daljave se je prebujala med krošnjami dreves električna luč ter padala na klop. Poletno nebo je spalo tiho in mračno. Na oddaljenem kolodvoru so ropotali vlaki. Včasih se je v tej tišini zaslišala ciganska glasba.

Iz teme je stopil človek in sedel na klop. Ovrtnik na plašču je imel zavihan. Klobuk je imel povezan globoko na oči. Težko je bilo presoditi, koliko je star; mogoče štirindvajset, mogoče šestdeset. Izpod klobuka mu je štrlel samo velik, bled in zakrivljen nos. Bil je žalosten in truden ter je vzbujal videz preganjane živali. V desnici je stiskal majhen črn revolver, z levico pa se je krčevito oprijemal klopi. Težko je zavzdihnil ter dvignil desnico z orožjem.

Tedaj pa je stopil nekdo iz teme ter ga pograbil za roko:

»Kaj pa nameravate?«

Človek z velikim nosom se je prestrašeno dvignil in si hotel osvoboditi roko. Strastno je zakričal: »Spustite me!«

Za zapestje ga je držal mlad mož. Na glavi je imel cilindar in oblečen je bil v večerno obleko. Bila sta obrnjena drug proti drugemu. Luč je padala na obraz človeka z velikim nosom.

Nenadoma vzklikne gospod s cilindrom:

»Dani! ... Kaj si to ti, Dani?«

Spustil mu je roko in Dani je padel na klop, najprej čudno ječal, nato pa grenko zajokal. Gospod s cilindrom je stopil z eno nogo na klop, si potisnil cilindar nazaj na teme ter s široko razprtimi očmi opazoval Danija. Končno je tiho vprašal:

»Kaj si hotel umreti, prijatelj?«

Dani ni odgovoril. Iz žepa je potegnil umazan robec ter si obrisal svoje veliko, zakriv-

ljeno nosilo.

»Kaj se je pripetilo? Si poneveril?«

»Ne«, je odgovoril šepetaje. »Samo umreti sem hotel. Gnusi se mi to gnilo življenje. Se sploh spleča živeti?«

»Bedak si, Dani«, je odgovoril gospod s cilindrom ter sedel na klop. Iz žepa je potegnil zlato cigaretno dozo ter mu ponudil:

»Prižgi!«

S tresočimi se rokami je Dani ujel cigareto. Mehčal in mečkal jo je med prsti ter se od strani zazrl v gospoda s cilindrom.

»Kako je zasel gospod grof semkaj?«

Gospod s cilindrom se je smehljaj.

»Grof? Zakaj me pa tako tituliraš? Včasih sva se tikala. Bila sva vendar sošolca!«

»Kako davno je bilo vse to ...« je dejal Dani zamišljeno. Molče sta vsrkavala cigaretni dim. Grof je z eno roko objel Danija.

»No, sedaj pa kar lepo povej, zakaj si hotel umreti? Mogoče ti lahko pomagam.«

Dani je samo zmignil z rameni.

»Sam Bog vedi. Že davno sem hotel crkniti. Življenje je prebdesto. Nikoli se mi ni ničesar posrečilo. Petindvajset let sem star in niti za trenutek se nisem bil srečen. Maturiral sem istega leta, ko mi je umrl oče. Nato sem prišel sem v Pešto. Od takrat delam v odvetniški pisarni. Na mesec prejemam šestdeset goldinarjev. Odvetniški pripravnik sem že dve leti. Se en izpit mi manjka pa bi postal doktor. Toda čutim, da nikoli ne bom. Pri šestdesetih kronah se ne da toliko prištediti, da bi imel za izpit. Pa ne samo to. To ni važno ...«

»Kaj pa potem?«

»Marsikaj ... Ne vem sicer zakaj, toda ljudem se studim. Mogoče zaradi svoje zunanjsčine. Če vstopim v tramvaj, si ljudje šepetajo: Glej, kako grd obraz! ... Res je. Vidim se v zrcalu. Grsi že ne morem biti. Zadihuje sem se po Andrassyjevi cesti. Iz nekega lokala stopi človek v lovski obleki. Bil je v družbi

dveh žensk. Sodil bi, da pripada gentryji. Stopil je k meni ter mi prisilil tako klobuto, da sem tresnil ob zid. Nato me je prijel za roko ter mi dejal: »Ne bodi jezen, dragi kum! Nisem mislil tebe ...« Bil je hudo vinjen. Dekleti sta se hihitali. Povej torej, ali je s takim obrazom vredno živeti?«

Kratek molk.

»Zaljubljen sem se v neko dekle. Ves svoj denar sem razdal za cvetlice. Pa še tega ni dovolila, da bi jo prijel za roko. Od samega studa jo je začel tresti mrzaz že če me je pogledala. Verjemi mi, lštvam, nisem slab človek. In sem vendar tako nesrečen! In kako srečni so drugi ljudje! Pogosto sem se te spominjal, Pišta. Se še spominjaš, ko smo stanovali na vasi. Bil sem grd in bledičen otrok. Drugi otroci so me vedno pretepali. Dasi sem sedel v šoli vedno s prekrizanimi rokami, je vendar reditelj vedno napisal na desko: Nagy Dani je razgrajal. Vsakdo me je tepel in opljuval. Samo ti, lštvam, si bil dober z menoj. Če si me zagledal na cesti, si me poklical: Dani igraja se! Vstopila sva v vaš veliki park. Se vedno se tako dobro spominjam gradu, premnogih cvetličnih gredic in s peskom posutih stezic. Igrala sva se. Takrat, v vašem parku, sem bil srečen. Tebi sem se vedno smilil ... Ti mi nisi storil nikdar ničesar hudega ...«

Mladi grof ga je ginjeno poslušal ter objel.

Včasih sem te zavidal, lštvam. Kako srečen si, kako drugačno življenje živiš od mojega! Kako lepe obleke si imel v svoji mladosti. In ponija si imel. Ves svet je bil tvoj. Profesori so s teboj čisto drugače ravnali in kakšen ugled si imel med fanti! Vsi so te ljubili in povsod si bil dobrodošel. Kako zaljubljen si bil v tebe dekleta! Se spominjaš dijaške veselice? Po maturi si tudi ti prišel v Pešto. Nekoč sem te opazil na obrežju Donave. Skril sem se, ker sem imel raztrgano in oguljeno obleko. Imel si rumene rokavice ter vodil na jermenu velikega sivga buldoga. Bil si eleganten, lep, blesteč. Žene in dekleta, ki so posedale po sončnih klopih, so se ozirale za teboj in stikale glave. Nato sem videl tvojo sliko razstavljenjo na vaki cesti. Ljudje so te tako občudovali, da so se na-

ravnost gnetli okrog nje. Slikan si bil v teniški obleki. In mlada gospa je dejala drugi: To je najlepši fant, ki sem ga kdaj videla. Vse ženske so bile tvoje, celo tiste, ki jih niti poznal nisi. Nekoč je svignil mimo mene avto. V njem si sedel ti z najlepšo gledališko igralko. In nekoč sem pokukal mimo zavese v hotelsko obednico: tam si večerjal ti z neko žensko, ki je bila v rdeči svetlobi tako lepa, da mi je zastal dih. Pila sta šampanjec. Tedaj sem se spomnil svojega klavrskega življenja. Taki ženski jaz ne bom mogel poljubiti niti roba njene obleke. Grd sem kot noč, vsakemu se studim in vsak me obrca. Kajne, da mi ni vredno živeti?«

Kratek molk. Nato grof:

»Razumem to grenkobo. Toda poslušaj me, Dani! Zato se ne spleča umreti. Dam ti denar. Vsega, kar ga imam pri sebi. Tu imaš tisočak. Vzami, od mene vendar lahko vzameš! Prav nič se mi ne bo poznalo! Toliko zaigram v eni noči. Kadar boš imel več denarja, mi boš že vrnil. Lepo se obleči in položi izpit. Na ženske pa, dragi moj, ne daj prav nič. Ne brigaj se preveč za ljudi. Ko boš dosegel primeren položaj, se oženi s kakim pridnim dekletom. Da si grd, ni važno. V začetku je hudo, toda končno se ljudje tega tako navadijo, kot da sploh ne bi bil. Sedaj pa pojdi in ne delaj več oslarij! Revolver pusti tu.«

Spravil je denar v žep. Dani je objel prijatelja in jokal. Grof ga je nežno trepljal po ramenih.

»Pojdi domov, se vživi in zaspi. Jutri pa pojdi v pisarno. Zdravstvuj.«

Dani je nekaj časa nemo stiskal prijateljevo roko ter zajecjal: »Bog ... ti povrni ... Hvala ...« Pri zadnji besedi se je ozrl v stran.

Tiho je odšel. Polagoma je izginila njegova postava v temi.

Grof pa je obsedel na klopi in še dolgo zrl za njim. Ko je bil Dani že daleč si je podprl glavo z rokami. In dolgo je tako sedel.

Končno je porinil Danijev revolver pod pišče in sročil. Zadel se je v srce ter se zvrnil s klopi. (Iz madžarščine G. R.)

Maribor

Slovo Maribora od starega leta

Tudi letošnji Silvester je bil v drugi slovenski metropoli kaj živahen. Že prejšnjega dneva je bilo opaziti na mestnih ulicah, da danes ni navadni dan. Mnogo je pripomoglo k temu tudi izredno južno vreme, tako da je zapustilo zidove mlado in staro, deloma da izvrši zadnje posle v starem letu, deloma da se posvetuje z znanci in prijatelji, kje bi se bilo najbolje posloviti od starega leta ter v veseljem razpoloženju stopiti v novo.

V tem pogledu Mariborčanom po stari navadi tudi letos ni pretila zadrega, silvestrskih prireditev je bilo na pretek in vse so bile tudi prav dobro obiskane. Prav živo je bilo v Sokolskem in Narodnem domu, kjer sta se poslovila od starega leta Sokol-matica in Sokol I. Poseben dogodek je bilo silvestrovanje v na novo odprti Grajski kleti, s katero je dobil Maribor pod vodstvom g. Petana nov gostinski lokal. V gledališču so pred

razprodano dvorano igrali »Cigana barona«, nakar je sledila novoletna alegorija. Primadona ga. Jelka Igličeva je občinstvu želela srečno novo leto, nato pa je bilo tradicionalno žrebanje novoletnih nagrad, ki je bilo letos posebno naklonjeno dijakom, kateri so odnesli vse tri dobitke. Kino predstave so bile razprodane. Tudi na periferiji mesta so bila vesela silvestrovanja. Sokolov in gasilcev, tako v Studencih, na Pobrežju, v Radvanju itd., mnogi pa so se založili s potrebnimi dobrotami ter se poslovili od starčka Silvestra doma v topli sobi za radijskim aparatom, saj so dajale vse postaje v slovo od starega leta izbran zabaven spor.

Kako druga leta, je Maribor tudi letos nasmejan silvestroval. Ljudje so se za trenutek sprostili vseh skrbi, v razposajeni borbi s serpentinami in bombicami so pozabili na vojne dogodke v svetu. Ko

pa so si po dvanajstem udarcu gonga opolnoči drug drugemu želeli srečno novo leto, je vendarle pri tem marsikdo želel, da bi ostalo tudi v novem letu vsaj tako kakor je bilo letos. Za kratek hip so pogovori in debate o sodobnih vprašanjih prekinile tok silvestrovanja, kmalu pa so zopet zapele čaše v pričakovanju boljših dni. Pri vsem silvestrskem razpoloženju se je vendar videlo, da tudi mi v veliki meri sodoživljamo svetovne dogodke, manj je bilo letos novoletnega šampanjca, celo vina si ljudje niso privoščili kakor sicer. Gostinski podjetniki so na novega leta dan bolj zgodaj zapirali svoje lokale, kakor druga leta. Skoroda spomladansko, blatno vreme je sprejelo pozne goste, ki so deloma odšli domov, deloma pa na periferijo mesta, kjer je bilo še do svetlega jutra živo in glasno, saj je bil Novega leta dan.

Apei na mariborska dobra srca

Na poziv, ki ga je izdal mestni župan 15. oktobra 1940, je darovalo za Pomožno akcijo za siromašne sloje mesta Maribora oziroma za zimsko pomoč do sedaj skupno 170 oseb. Nabrani znesek din 263.562.— je sicer lep, toda iz števila darovalcev se vidi, da niti imovitejši sloji niso vsi storili svojo dolžnost, kajti v mestu, ki šteje skoro 40.000 prebivalcev, bi številni darovalci plemenite patriotične akcije morali biti vsekakor mnogo večje. Iz tega pa se tudi vidi, kako potrebna je bila zbirka za zimsko pomoč, ki se vrši ta teden v vsej državi na pobudo cen-

tralnega odbora za zimsko pomoč, ki mu predseduje Nj. Vis. kneginja Olga. Pri tej zbirki bo imel vsak, ki do sedaj še ni ničesar prispeval, priliko, da zamujeno popravi. Zbirka po hišah se bo vršila z nabiralnimi polami. Ob koncu pa bo zbirka po ulicah. Živimo v težkih časih. Kdor količkar more, je dolžan, da po svojih močeh prispeva za omiljenje bede. Ne odklanjajte nabiralcev, ki iz poštrevnosti vršijo neprijeten in nelahek posel. Poskrbimo, da se bo Maribor tudi pri tej zbirki izkazal, kakor že večkrat pri podobnih akcijah.

Odmera prispevkov za fond narodne obrambe

Davčna uprava poziva vse davčne zavezance, da od 1.—31. januarja 1941 v svrhu pravine odmere specialnega prispevka za fond narodne obrambe prijavijo stanje rodbinskih članov na dan 1. januarja 1941. Prijave morajo vložiti vsi davčni zavezanci, ki so nad 30 let stari in samskega stanu, vdovci brez otrok in oženjeni brez otrok (prijave so takse proste), dalje vsi davčni zavezanci, ki imajo najmanj 3 ali več mladoletnih otrok (do 21 let starosti). Slednje prijave se taksi- rajo z din 10.— ter morajo biti potrjene od pristojne občine. Netočna prijava in opustitev prijave (pri prvoimenovani skupini davčnih zavezancev) se bo kaznovala kot utaja davka. Predpisane tiskovine se dobe pri davčni upravi, soba št. 6.

m Za okrajnega šolskega nadzornika prvega šolskega okraja v Smarju pri Jelšah je bil postavljen s kraljevim ukazom Franjo Čiček, bivši učitelj v Pobrežju pri Mariboru. Tako ima sedaj Smarje dva šolska okraja.

m Poročila sta se v belinski župni cerkvi abiturientka Mara Gumilarjeva, hči šolskega upravitelja iz Lipovec, ter Braunk Rudolf, profesor in pesnik iz Maribora.

m Lepo priznanje je dobil na nagradnem tekmovanju društva »Cvijeta Zuzorje« v Beogradu mariborski glasbenik prof. Karel Pahor, ki je dosegel prvo mesto s pesmijo »Večer je, večer«. Tudi »Tam nad zemljo« je bila deležna posebne pohvale.

Stolp stolnice je župnijski, ura pa mestna

V stolpu mestne stolne cerkve je že od nekdaj posebno stanovanje za požar- uga čuvala, ki je bilo zgrajeno najkasneje l. 1623, kakor je to razvidno iz različnih zapisov; takrat so namreč stolp temeljito preurjevali. Ker je imela mestna občina v stolpu svojega požarnega čuvala, se je razširilo mnenje, da je stolp last mestne občine. Še pred nekaj leti je javnost smatrala stolp za mestno last, zaradi tega se je tudi med meščanstvom udomačilo zanj ime »mestni stolp«. Po- žarni čuvaj na stolpu je bil v Mariboru že v srednjem veku, bil je uslužbenec mestne občine ter je pazil na požare v mestu in bližnji okolici. Mestna občina je tudi vzdrževala njegovo stanovanje, in tako je prišlo tudi na dnevni red zadnje meščanske sveta med drugim vprašanje o plačilu stroškov za popravila na stolpu stolnice, o čemer smo že poročali. Do izrazitega spora med mestno ob-

m Umrla je gospa Franja Pestevšek. Po daljši bolezni je umirno za vedno zaspala gospa Franja Pestevšek, roj. Ružička, so- proga policijskega svetnika v Mariboru. Po izrecni želji blagopokojne so njeno truplo 31. dec. prepeljali v Gradec, kjer je bilo v tamkajšnjem krematoriju upeljeno.

m Namesto venca na grob blagopokojne gospe Franje Pestevške, soproge policijskega svetnika v Mariboru, je darovala ga. Ana Pestevšek, vdova po nadučitelju, po 100 din za CMD in za revne otroke sliv- ške šole; v isti namen je darovala za CMD rodbina ge. Elize Sijanec 100 din.

m Učiteljski diplomski izpiti na drž. učiteljskem v Mariboru se začnejo v ponedeljek, 13. januarja, popravni izpiti za V. letnik pa bodo v soboto, 11. januarja.

m Predavanje o pridelovanju zelenjave bo na Kraljevo 6. januarja, ob 9. dop. na Vinarski in sadlarski šoli v Mariboru. Predaval bo banov. viš. kmet. svet. inž. C. Jeglič.

m Ljubuški šolarji bodo uprizorili 5. jan. ob 15. v šolski telovadnici mladinsko igro s petjem »Triglavska roža«. Ker je čisti dobiček namenjen božičnici revninih šolarjev, naj javnost z obiskom podpro plemenito stremljenje mladine.

m Združenje pekovskih mojstrov nazna- nja, da se od novega leta dalje nahaja taj- ništvo v Vetrinjski ulici št. 11-I., desno in ne več Ob jarku št. 6. Uradne ure pa so še vedno vsako sredo od 16. do 18. v gostilni Dermastja, Aleksandrova cesta 18.

m Glasbena Matica. V petek ob 20. običajna pevka vaja mešanega zbora za- radi bližnjega nastopa.

m Mraz je ob koncu leta močno popustil. Toploter je kazal na Silvestrovo maks- imalno temperaturo 8,9 C nad ničlo. Zaradi tega je skopnel skoro ves sneg v Mariboru, v noči na sredo pa je divjal močan vihar, ki je povzročil ponekod tudi škodo.

čino in stolno župnijo zaradi stolpa ni- koli ni prišlo. Da pa je bilo vprašanje lastništva nerešeno, dokazuje dokument iz l. 1880, ko je bilo pri pisanju nove zem- ljiške knjige s posebno izjavo stolnega župnika in mestnega župana ugotovljeno, da je stolp lastnina mestne stolne cerkve. Zanimivo je, da je kljub temu še pred 17 leti mariborski mestni svet na neki razpravi smatral stolp za mestno last. Ker pa je mestna občina prostovolj- no vzdrževala na stolpu stanovanje ču- vaja, je bil tudi na zadnji seji dovoljen večji znesek za kritje stroškov, ki jih je imel stolni župnik s popravilom na stolpu.

Zanimivo je tudi, da je ura v zvoniku stolnice last mestne občine, ki jo vzdr- žuje ter sama plačuje nagrado posebnemu navijaču. Tudi ura v stolpu je že stara ureditev, današnja ura pa je bila kupljena in nameščena v stolpu l. 1898.

m Davčna uprava za mesto Maribor raz- glaša, da je plačevati specialni doprinos od 1. decembra 1940 dalje z naloženimi znam- kami: in sicer bodo morali delodajalci, ki plačujejo uslužbeni davek v znamkah pla- čevati tudi specialni doprinos v znamkah. Ostali delodajalci, ki plačujejo uslužbeni davek v gotovini, bodo plačevali ta davek še naprej v gotovini. Posebne znamke za specialni doprinos se prodajajo v trafikah. Opozorjamo obenem vse delodajalce, da morajo predložiti do 31. jan. 1941 vse knjižice za uslužbeni davek na pregled.

m Dva vlomna sta zabeležena v maribor- ski silvestrski kroniki. Neznani vlomilci so vdrli ponoči, ko ni bilo nikogar doma, v Rižnarjevo stanovanje v Pipuševi ulici ter odnesli 1500 din gotovine. — S po- močjo ponarejenih ključev pa je nekdo obiskal stanovanje Uršule Močnikove na Pristanu 6 ter ji odnesel 1800 din gotovino ter vložno knjižico na 700 din.

m Dve oči sta ukradla dva moška z ograjenega travnika ob Einspielerjevi ulici špediterju Slevu Tončiču ter jih odpeljala na garah. Tatvino je opazil čuvaj ter jo prijavil. Stražniki so našli prvo ovco v veži neke hiše na Meljski cesti ter tam tudi aretirali hišnika Stanislava Črnčiča ter delavca Franca Kranjca, ki jih je čuvaj prijavil. Kot tretjega pa so kmalu nato prijeli delavca Jurija Nazdračevića, ki je ravno drugo ovco hotel skriti v nekem hlevu. Pri preiskavi so našli pri slednjem tudi del gonilnega jermena sumljivega iz- vora.

m Fantje so se zgrabili včeraj pred neko gostilno v Podvelki. Po stari žalostni navadi se je tudi tu zabiskal nož. V bo- jnišnico so pripeljali 36 letnega delavca Mar- tina Laknerja iz Podvelke, ki ima za- bodljave v glavo, hrbet in roko, ter 30 letnega Pavla Petroviča, voznika iz Pod- velke, ki je zaboden v prsi in hrbet.

m Z nožem je zabodel v prsi neznani moški včeraj v jutranjih urah na cesti v Dolnji Počehovi 20 letnega delavca Ivana Avgušlina ter ga laže poškodoval.

m Na črepinje je padel ter si prerezal nogo 12letni posestnikov sin Jože Klamfer iz Pobrežja.

Sport

Smučarske prireditve v januarju

Zimsko sportna zveza je sestavila spored oficijelnih smučskih prireditev, razen kate- rih bodo klubi gotovo priredili še druge. Kolendar prireditev za januar je sledeč:

5. in 6. Klubski dan za vse klube SZSZ, 5. otvoritev nove slalomске proge v Dragi, prireditelj SmK Bohinje.

12. Medklubska skakalna tekma SK Ilirije v Ljubljani.

11. in 12. III. zimsko sportne igre KID na Jesenicah z mednarodno udeležbo. Pri- reditelj SK Bratstvo.

19. Državno prvenstvo v stafeti 4x10 km, prireditelj Hrvatski skijaški savez. — Med- klubska smuk SK Ilirije z Mecnosnovega

Letošnji klubski dan

SZSZ je določila letošnji obvezni klub- ski dan za vse svoje članke na 5. in 6. januar. Namen teh prireditev je, da klubi pred začetkom prvenstvenega tekmovanja izvršijo nekako revijo svojih smučarjev ter med njimi izberejo trenutno najboljše za sledeče prvenstvene nastope. Južno vreme, ki je nastopilo zadnje dni, je sicer sneg pokvarilo, vendar se smučarji nadejajo vre- menske izjembe, tako da ne bi bilo treba prelagati smučskega dneva.

Kakor smo izvedeli, bo ISSK Maribor priredil v Ribnici na Pohorju 5. in 6. janu- arja četvorno kombinacijo. Po vsej priliki bo prvi dan tekmovanje v teku in slalomu, drugi dan pa smuk in skoki. Ocenjevalo se bo v vsaki disciplini posebej, v obeh kom- binacijah in v četvorni kombinaciji.

Zimsko sportni odsek SPD Maribor bo imel 5. januarja kot klubsko prireditev alpsko kombinacijo pri Senjorjevem domu.

SSK Maraton bo na klubski dan priredil dve tekmovanji, tek na 10—15 km ter smu-

m Na poti v trgovino si je zlomila nogo v gležnju 14letna soferjeva žena Ljudmila Krošljeva iz Ceršaka pri St. Ilju.

m Kazen je zvišala na priložbo državne- ga tožila apelacijsko sodišče v Ljubljani 35 letnemu posestniku Andreju Lazarju iz Cvetkovec zaradi zločina proti zakonu o zaščiti države od 3 na 4 in pol leta robije ter na 4 leta izgube častnih državljanških pravic. — Ravno tako je bila povišana ka- zen bivšemu 39 letnemu občinskemu usluž- bencu Josipu Kolariču iz Studencev zaradi pomev v znesku 30.000 din občinskega denarja od 6 mesecev na 1 leto in 3 me- sece strogega zaporu in na 3 leta izgube častnih pravic.

m V Novi vasi pri Mariboru so na Silvestrovo našli v kuhinji njegovega sta- novanja obešenega 42 letnega trgovskega potnika Viktorja Cvarja. Kaj ga je gnalo v smrt ni znano.

* „Jadranska noč“. V soboto, 4. januarja vabi odbor J. S. v Mariboru cenj. občin- stvo, člane J. S. in zastopnike društev, da se udeležijo naše vsakoletne tradicional- na prireditve. — Odbor.

* Staribor ima danes dne 2. januarja l. l. ob 20. uri svoj mesečni sestanek v re- stavraciji Narodnega doma.

* PSIHOGRAFOLOG Karmah sprejema obiske v hotelu „Zamore“.

* Trdo kožo in kurja ožesa odstranimo brez bolečin, „BATA“.

m Nočno lekarniško službo bosta vršili od 28. decembra 1940 do vključno 3. jan. 1941 dvorna lekarna pri sv. Anehu, Glavni trg 20, tel. 20-05, in Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, tel. 22-70.

Narodno gledališče

Četrek, 2. jan.: zaprto.

Petek, 3. jan.: zaprto.

Sobota, 4. jan., ob 20.: „Ljubim te“. Red B. Gostovanje članov zagrebškega gle- dališča.

Nedelja, 5. jan., ob 15.: „Habakuk“. Ob 20.: „Cigan baron“. (Za zimsko pomoč.)

Gostovanje članov zagrebškega gledališča. V soboto, 4. januarja, gostujeta odlična člana zagrebške drame, ga. Ervina Drag- man in g. Mato Grković v veseli in fini komediji „Ljubim te“, ki jo je napisal znani poljski komediograf Roman Niewia- rowicz. Ta veseliga, ki jo je zrežiral naš rojak g. Ferdo Delak, je žela v Zagre- bu zelo velik uspeh.

Mariborska drama pripravlja Kozakovo novost „Lepo Vido“ v Skrbinski režiji.

Kino

* Grajski kino Danes krasen film „Ne- smrtne sree“ Heinrich George, Paul Wege- ner, nepozabna vsebina. Pride: „Trgovci z dekleti“.

* Esplanade kino. Do vključno nedelja prekrasni dunajski film „Njeno življenje“ s Paulo Wessely. Sledi „Ljubim te“ z Luizo Uhlrich.

* Union kino. Danes zadnji dan popular- ni slagerfilm „Pesem zlatega zapada“ z Jeanetto Mac Donald in Edy Nelsonom.

Smučarska poročila

Sv. Lovrenc na Pohorju: +4 C, oblačno, odjuga.

filmski vrelc: -2 C, jasno, prisojno prši, osončno sren 20 cm.

Peca: +3 C, oblačno, 15 cm južnega snega na podlagi 20 cm.

Rogaška Slatina: -1 C, oblačno, 10 cm južnega snega.

vrha. — Medklubska sankaska tekma s Crnega vrha nad Jesenicami, prireditelj SK Gorenjec. — Medklubska tekma v smu- ku izpod Uršle gore, prireditelj SmK Gu- štanj—Kotlje.

18. in 19. Norveška kombinacija Zveze fantovskih odsekov v Ljubljani ali na Go- renjskem, kjer bo kraj šele določen.

24.—26. I. izlet slovenskih smučarjev v Celju v okviru državnega in zvezinega prvenstva v norveški kombinaciji in sko- kih z mednarodno udeležbo, alpske kombi- nacije za zvezino prvenstvo in mladinsko državno prvenstvo in izletno prvenstvo v slalomu za dame v izvedbi SZSZ.

sko tekmo. Tek bo v bližini Maribora, na že znanih terenih pod Pohorjem v Rad- vanju, smučska tekma pa bo pri Sv. Lov- vencu na Pohorju. V kolikor vremenske prilike v okolici Maribora ne bi dopuščale, bo tudi ta prireditev preložena v Sv. Lov- renc na Pohorju.

SE DVE TEKMOVANJI SSK MARATONA

SK Maraton bo kot svojo prvo večjo smučsko prireditev v letošnji sezoni orga- niziral 23. januarja medklubsko tekmo v teku na 18 km. Proga bo šla tokrat za izpremembo v Slovenske gorice ter bo stari predvidoma pri Treh ribnikih ali pa pri Meljskem hribu. Za 2. februar pa pripravljajo tradicionalni Stanglov smuk od Ruske koč v Ruše v spomin znanega sportnika in slovenskega novinarja Zlavra- ka Stangla.

ISSK Maribor (zimski sport). Drvi ob 19. obvezni važen sestanek pri Stibler- ju (Kirbišu).

SUŽBO DOBI

Sprejem

DEKLE

iz poštene hiše ali na brez staršev od 15 let naprej na kmetijo za pomoč h gospodinjstvu. Naslov v ogl. odd. »Večernika« 21561-2

Mlajša

POSTREŽNICA

pridna in poštena, se takoj sprejme Sirec, Tyrševa 4. 21571-2

OSKRBNIK

se takoj sprejme na vino-gradno posestvo blizu Maribora. V pošten tride trežen-pošten, zanesljiv upokojenec, ki se razume na razna dela v vinogradu ter v kleti. Stanovanje brezplačno ter primerna mesečna plača. Ponudbe je poslati na ogl. odd. »Večernika« pod »Vesten« 21572-2

SOBO ODDA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

OPREMLJENA SOBA

se odda solidni osebi Jelaciceva 7, v bližini nove magdalenske šole. 21563-8

SOBO

s posebnim vhodom iščem k drž. uradniku takoj sestanovalec. Pall. Razlagova 24-II. 21550-8

OPREMLJENO SOBO

oddam. Koroška cesta 26 21549-8

Od Morave do Save
od Donave do Drave
priati kašlju vzemi

Karamele Rave

Zavoječek din 5* v apotekah

Otvacitev trgovine!

Cenjenemu občinstvu vljudno javljam, da otvorim TRGOVINO Z MESANIM BLAGOM na Pobrežju, Aleksandrova cesta 18, v hiši R. Verhovšek-a.

Postregel bodem cenj. odjemalce dobro in solidno. — Se priporočam

J. Babič

Prodaja v
Mariboru
V. Weixl
in sinova
Jurčičeva b

Neuspeh v življenju?

Grafolog
F. T. Karmah,
sprejema
obiske v
Mariboru,
Hotel Zamore
skoz celi dan.

ŽENSKI KOTIČEK

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

NOGAVICE

rokavice, perilo, trikotarja, volna, pletenine, Oset »Mara« Koroška 26, poleg tržnice. 16799-18

PREHRANA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Sprejma se gospod kot

SOSTANOVALEC

v celo oskrbo. Istotam se izve za prazijo sobo v centru mesta s souporabo šte-tilnika. Francišanska 21-I., levo. 21545-7

OPREMLJENA SOBA

se odda solidni osebi. Na-slov v ogl. odd. »Večernika« 21551-8

STANOVANJE ODDA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

SOBO IN KUHINJO

oddam takoj 2 mirnima ose-bama. Pobreška c. 21, blizu cerkve. 21566-5

SOBA in KUHINJA

se takoj odda do 3-članski družini Ipravčeva 17. Speso-vo selo. 21565-5

ASTROLOŠKA SPECIALIST

KA MME. FELICITAS daje nasvete ob torkih in pet-kih Sodna ulica 26, III-8. 21481-18

ŽENITBE - DOPISI

do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

VOZILA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

PRIDELKI

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

RAZNO

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

HALOI

Ugodno se prodaja štedilnik z bakrenim kotlom. Aleksan-drova 39a, Studenci 21564-28

Zahvala

Nastavljenci Grajskega kina se svojemu šefu g. Guštinu najiskrenejše zahvaljujejo za novoletno nagrado in zopetno povišanje plače ter želijo g. šefu mnogo uspeha in sreče.

Udani nastavljenci

Zahvala

Nastavljenci Kina Esplanade in Union se najlepše zahva-ljujejo svojemu šefu g. Gjuro Valjaku za izdatno novoletno nagrado in obenem tudi za tretje povišanje plače.

Želimo g. šefu mnogo sreče v Novem letu

V globoki boli naznanjamo tužno vest, da je naš iskreno ljubljani so-prog, oče, stari oče, stric in tast, gospod

Valentin Verlič

nadpreglednik fin. kontrole v pok.

v četrtek, 2. januarja 1941, ob 1. uri zjutraj, v 81. letu starosti, po kratki mučni bolezn, previden s tolažili sv. vere Bogu vdano preminul.

Pagreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, 4. januarja 1941, ob 15.30, iz mestne mrtvašnice na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo v torek ob 7. zjutraj v mestni stolni cerkvi.

Maribor, 2. januarja 1941.

Zalujoče rodbine Verlič in Stepanov.

Širite „Večernik“!**Javna zahvala**

Delavstvo in nameščenci tovarne »Jugotekstil« se zahvaljujejo svojemu šefu gosp. Marku Rosner-ju za izdatno božično obdarovanje in mu ob tej priliki želimo uspešno Novo leto!

Delavstvo in nameščenci „Jugotekstil“

Za vedno nas je po daljši bolezni zapustila naša ljuba soproga in draga mamica, gospa

Franja Pestevšek, roj. Ružička

soproga policijskega svetnika.

Na izrecno željo blagopokojne bo njeno truplo upepeljeno v krematoriju v Gradcu, kamor je bilo odpeljano dne 31. decembra 1940.

Nad zvezdami se najdemo zopet!

Maribor, 31. decembra 1940.

Zalujoči soprog Karel in sin Anton
ter ostalo sorodstvo.

Od 2. januarja dalje inventurna razprodaja damskih modnih čevljev po izredno nizkih cenah, dokler še traja zaloga. Za to prodajo veljajo tudi vse nakaz-nice Mariborske nabav. zadruga. Oglejte si cene v izložbah!

„KARO“
industrija čevljev